# ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

## Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

## Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων



**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:**

# Ελληνικές Επενδύσεις και Μετεγκατάσταση Επιχειρήσεων στο Εξωτερικό


**ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:**

- **ΒΕΛΑΝΔΑΚΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Α.Μ: 2411**
- **ΜΑΝΟΥΣΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ Α.Μ: 2285**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΠΑΠΑΔΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ**


**ΚΡΗΤΗ 2015**

# ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Στόχος αυτής της πτυχιακής είναι η μελέτη των Ελληνικών επενδύσεων και Μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων στο εξωτερικό.

Θέλουμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στον καθηγητή μας κ. Παπαδομανωλάκη Δημήτριο για τον καθοδηγητικό του ρόλο σε όλη τη διάρκεια της έρευνας και της υλοποίησης της εργασίας αυτής, αφού συνέβαλε στα μέγιστα για την επιτυχή έκβαση της όλης προσπάθειας.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας για την στήριξη και την αγάπη που μας έδωσαν όχι μόνο για να ετοιμάσουμε αυτή την εργασία αλλά και για όλα τα φοιτητικά χρόνια που ήταν δίπλα μας για να επιτύχουμε τελικά την απόκτηση του πτυχίου μας .

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**ΠΡΟΛΟΓΟΣ……..……..……..σελ.1**
**1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ……..……...……σελ.3**
**1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ…….....….σελ.3**
**1.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΘΣΕΩΝ……...……..…σελ.4**
**2.ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ……...…….σελ.5**
**2.1 Η ΜΕΤΑΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.….....……..σελ5**
**2.2 Η ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ……..σελ.7**
**2.3 ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ…….σελ.8**
**2.4 ΜΕΤΑΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2009…….……...……σελ9**
**2.5 .1 ΟΙ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ……σελ10**
**2.5.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΟΥΝ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ……σελ14**
**2.5.3 ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΜΑΣ ΧΩΡΕΣ…….σελ16**
**3.ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΧΩΡΕΣ…….…….....σελ17**
**3.1 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΓΔΜ……..….....σελ.19**
**3.1.1 ΠΓΔΜ (ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ) ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ….....….……σελ.21**
**3.1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ……..σελ.23**
**3.1.3 Ένδυση, κλωστοϋφαντουργία: εξελίξεις από την ένταξη Ρουμανίας και Βουλγαρίας……..……..σελ.24**
**3.1.4 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ……..……σελ.27**
**3.1.5 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΤΟΥΡΚΙΑ……..……σελ.30**
**3.1.6 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΚΙΝΑ……σελ.32**
**4.ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ……..σελ.35**
**4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ……...……σελ.35**
**4.2 ΕΤΑΙΡΕΙΑ GOODY'S……..σελ.35**
**4.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ «ΚΟΡΡΕ» ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗΣ JOHNSON&JOHNSON……σελ.37**
**4.4 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΤΟΥΡΚΙΑ……σελ.38**
**4.5 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ……...σελ.41**
**4.5.1 Προπομπός η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος…..……...……σελ.42**
**4.5.2 Νέο ξεκίνημα για τους Έλληνες επιχειρηματίες της Αφρικής……σελ.44**
**4.5.3 Επενδυτικές ευκαιρίες στα Αραβικά κράτη……...……σελ.45**
**4.5.4 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ?.....σελ.49**
**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ…….……σελ.50**
**ΕΠΙΛΟΓΟΣ……..……..σελ.51**
**ΠΕΡΙΛΗΨΗ……σελ.52**

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

## 1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Επένδυση είναι η δαπάνη που γίνεται σε μια ορισμένη περίοδο για να παράγουμε κεφαλαιουχικά αγαθά δηλαδή μηχανές, οικοδομές, εργοστάσια, κλπ. ή για να αυξήσουμε τα αποθέματα από πρώτες ύλες, καταναλωτικά αγαθά, κλπ.

Η έννοια των επενδύσεων δεν πρέπει να ταυτίζεται με την έννοια του υλικού κεφαλαίου της οικονομίας. Υλικό κεφάλαιο είναι το απόθεμα του πραγματικού κεφαλαίου της οικονομίας που υπάρχει σε μια ορισμένη στιγμή και που αποτελείται από παραγωγικά μέσα και αποθέματα από άμεσα και διαρκή καταναλωτικά αγαθά που έχουν παραχθεί σε προηγούμενες παραγωγικές περιόδους. Έτσι το υλικό κεφάλαιο αποτελείται από συσσώρευση επενδύσεων στο παρελθόν, ενώ οι επενδύσεις αποτελούνται από νέα αγαθά πραγματικού κεφαλαίου που έχουν παραχθεί σε μια ορισμένη περίοδο και αυξάνουν το πραγματικό κεφάλαιο της οικονομίας.

Οι επενδύσεις διακρίνονται σε ακαθάριστες και καθαρές. Οι ακαθάριστες επενδύσεις είναι τα αγαθά που έχουν παραχθεί, αλλά δεν έχουν καταναλωθεί μέσα σε μια ορισμένοι περίοδο. Οι καθαρές επενδύσεις προκύπτουν αν αφαιρέσουμε την απόσβεση του υλικού κεφαλαίου που έγινε στην περίοδο που εξετάζουμε.



## 1.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η δαπάνη για επενδύσεις διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με διάφορα κριτήρια.

- Με κριτήριο το φορέα των επενδύσεων διακρίνουμε τις επενδύσεις σε ιδιωτικές και δημόσιες. Ιδιωτικές είναι εκείνες που γίνονται από τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, δηλαδή ιδιώτες και κυρίως επιχειρήσεις. Δημόσιες είναι εκείνες που γίνονται από το δημόσιο.
- Ανάλογα με το είδος της επένδυσης διακρίνουμε τις επενδύσεις σε κατασκευές και εξοπλισμούς και επενδύσεις σε αποθέματα.




- Ανάλογα με τον τομέα της οικονομικής δραστηριότητας διακρίνουμε βιομηχανικές, γεωργικές, κλπ. επενδύσεις.

ΠΗΓΗ: http://www.cysec.gov.cy , www.ependyseis.gr
http://www.epic.gr/UserFiles/080209.pdf, www.greekshares.com

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

# ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

## 2.1 Η ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το φαινόμενο της μετεγκατάστασης του συνόλου ή μέρους της παραγωγικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων από έναν τόπο σε άλλο, έχει αναχθεί σε ιδιαίτερης σημασίας ζήτημα, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς αντανακλά σημαντικές επιπτώσεις στις εργασιακές σχέσεις και την απασχόληση.

Η μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων αποτελεί ένα σύνθετο φαινόμενο που λαμβάνει σημαντικές διαστάσεις από τις αρχές του 1990 και ήδη βρίσκεται σε ένταση ιδιαίτερα προς τις χώρες φθηνού κόστους εργασίας είτε αυτές είναι τρίτες χώρες είτε αποτελούν κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μεταφορά από πολυεθνικές εταιρίες των δραστηριοτήτων παραγωγής από μία χώρα σε μία άλλη, αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για τις εργασιακές σχέσεις σε όλη την Ευρώπη και ιδιαίτερα σε εκείνες τις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες που είδαν έναν αριθμό περιπτώσεων μετεγκαταστάσεων μεγάλου ειδικού βάρους εκτός των συνόρων τους κατά τα πρόσφατα έτη.

Ο όρος «**Μετεγκατάσταση**» χρησιμοποιείται συχνά, ωστόσο παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες στην προσέγγιση του. Μια προσέγγιση θεωρεί ως «Μετεγκατάσταση της επιχείρησης» την συμπεριφορά της επιχείρησης, η οποία μεταφέρει το σύνολο ή μέρος των εγκαταστάσεων παραγωγής της από μία χώρα σε μία άλλη και διακρίνεται σε διακρατική μετακίνηση (‘outshoring' – “off shoring”) ή μετακίνηση σε άλλη θέση ('delocalisation' ). Ωστόσο, η διάκριση αυτή δεν περιγράφει το φαινόμενο στο σύνολο του, καθώς η μεταφορά της παραγωγής μια επιχείρησης από έναν τόπο ή μια χώρα σε άλλη, συχνά αποτελεί μέρος μια γενικότερης απόφασης της επιχείρησης για αναδιάρθρωση των παραγωγικών της δραστηριοτήτων, συνδυάζεται με αποφάσεις και στρατηγικές συγχωνεύσεων και εξαγορών, ενώ άλλες φορές κρίνεται αναγκαία για την επιβίωση και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Συχνά, χρησιμοποιούμενη από τις πολυεθνικές εταιρείες η μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων, συμβάλλει στην αναδιαμόρφωση του διεθνούς καταμερισμού εργασίας. Η μείωση του κόστους παραγωγής με την χρησιμοποίηση φθηνότερου εργατικού

δυναμικού, τα διαφορετικά φορολογικά συστήματα και η ευκολότερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές φαίνεται πως αποτελούν βασικό παράγοντα και κίνητρο για την μεταφορά της παραγωγής από μια χώρα σε άλλη.

| Τύπος αναδιάρθρωσης | απολύσεις | % | περιπτώσεις | % |
|---|---|---|---|---|
| **Εσωτερικές αναδιαρθρώσεις** | 1.191.215 | 74,95% | 1.665 | 46,25% |
| **Κλείσιμο επιχείρησης** | 215.203 | 13,54% | 659 | 18,31% |
| **Μετεγκατάσταση (εξωτερικό)** | 72.635 | 4,57% | 208 | 5,78% |
| **Συγχωνεύσεις** | 58.833 | 3,70% | 125 | 4,47% |
| **Μετεγκατάσταση (εσωτερικό)** | 22.052 | 1,39% | 71 | 1,97% |
| **Μεταφορά κλάδου** | 19.890 | 1,25% | 22 | 0,61% |
| **Άλλη** | 8.577 | 0,54% | 17 | 0,47% |
| **Επέκταση επιχείρησης** | 950 | 0,06% | 833 | 23,14% |
| **Σύνολο** | 1.589.355 | 100% | 3.600 | 100% |

*Πηγή: European Res tructuring Monitor, 2006*

Το θεσμικό πλαίσιο γύρω από το φαινόμενο των μετεγκαταστάσεων είναι αρκετά περιορισμένο και εξαντλείται στις κοινοτικές οδηγίες για τις ομαδικές απολύσεις, την μεταβολή του προσώπου του εργοδότη και των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων Εργαζομένων. Ωστόσο, οι σημαντικές επιπτώσεις του φαινομένου και η ραγδαία εξέλιξη του τα τελευταία χρόνια στην διευρυμένη Ευρώπη, έχουν καταστήσει επιτακτική την ανάγκη θέσπισης ιδιαίτερου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα καλύπτει συνολικά και εξαντλητικά το φαινόμενο. Στα πλαίσια αυτά, έχουν ήδη προταθεί από την ΕΕ ψηφίσματα, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων σε επιχειρήσεις, που ενώ λαμβάνουν χρηματοδοτικές ενισχύσεις από την Κοινότητα αποφασίζουν να κλείσουν και να μεταφέρουν σε άλλη χώρα την παραγωγική τους δραστηριότητα.

## 2.2 Η ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

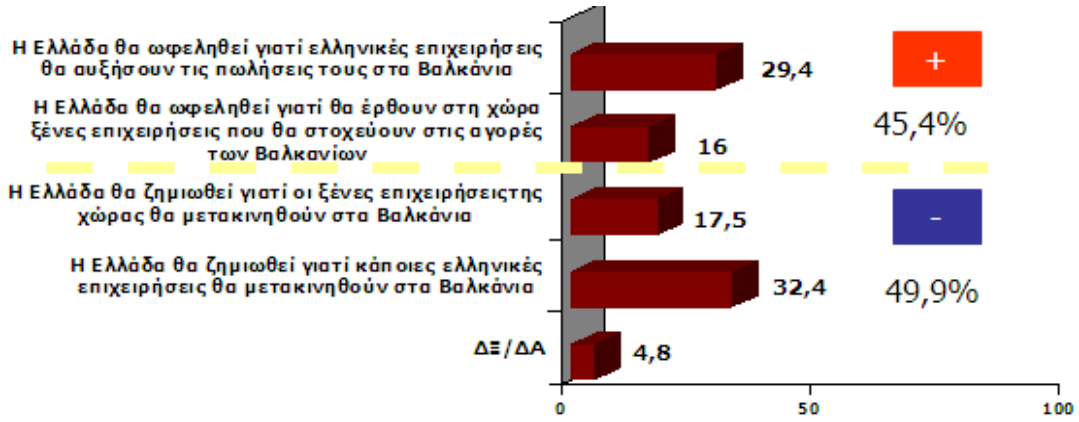
Η μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων, τόσο από τα παλαιά στα νέα κράτη, όσο και από την ΕΕ σε άλλες χώρες (ειδικά στην Ασία), συνιστά μια αναπόφευκτη πραγματικότητα και διεργασία, την οποία αντιμετωπίζει αλλά και οφείλει να παρακολουθεί η διευρυμένη Ευρώπη. Το φαινόμενο αυτό έχει αρχίσει να λαμβάνει σημαντικές διαστάσεις τις τελευταίες δυο δεκαετίες. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά και παράλληλα με την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί, το ζήτημα της μετεγκατάστασης των επιχειρήσεων φαίνεται ότι κρίνεται ήσσονος σημασίας σε χώρες όπου κυριαρχεί η μετεγκατάσταση προς το εσωτερικό (χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης-CEEcs), παρόλο που η εικόνα αυτή φαίνεται να αλλάζει και να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον χαρακτήρα των χωρών αυτών, ενώ αντίθετα αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη βαρύτητα στις χώρες της ΕΕ -15, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό χαρακτηρίζονται από μετεγκαταστάσεις επιχειρήσεων προς το εξωτερικό.

Η κυρίαρχη κατεύθυνση για τις μετεγκαταστάσεις από τις χώρες της ΕΕ προς τις χώρες τις Ανατολικής Ευρώπης ή την Ασία και ειδικότερα την Κίνα, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις αναζητούν προφανώς χώρες και περιοχές που επιτρέπουν χαμηλότερα κόστη παραγωγής, και ιδιαίτερα χαμηλότερο κόστος εργασίας. Οι κυριότεροι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας στις οποίες παρατηρείται το φαινόμενο της μετεγκατάστασης εστιάζονται στην αυτοκινητοβιομηχανία, την κλωστοϋφαντουργία, την παραγωγή ενδυμάτων, την υποδηματοποιία, την βιομηχανία μετάλλου, την κατασκευή ηλεκτρικών συσκευών εν γένει.

Οι κλάδοι αυτοί είναι παραδοσιακοί κλάδοι μαζικής παραγωγής, οι οποίοι απαιτούν απλές τεχνολογίες και εργατικό δυναμικό χαμηλής ειδίκευσης. Κατά συνέπεια, το άνοιγμα των αγορών στα πλαίσια του παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος, επιτρέπει στις χώρες να μετακομίζουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες σε χώρες όπου μπορούν να εκμεταλλευτούν τα περισσότερα πλεονεκτήματα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το παράδειγμα της Ιρλανδίας. Η Ιρλανδία έχει υπάρξει, και ακόμη είναι, ένας προτιμητέος προορισμός για άμεσες επενδύσεις στο εσωτερικό (FDI) και για μετεγκαταστάσεις, ειδικά για τον τομέα της τεχνολογίας, της πληροφορικής και των επικοινωνιών αλλά και για τις υπηρεσίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ιρλανδία εμφανίζεται ως μία ενδιάμεση περίπτωση, όπου η δίπτυχη φύση της μετεγκατάστασης είναι εμφανής, και όπου η πρόκληση - που όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν – του συνδυασμού πολιτικών ώστε να προσελκυσθούν οι ξένες επενδύσεις, ειδικά σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας, και να αποφευχθούν οι μετεγκαταστάσεις παραγωγών χαμηλής τεχνογνωσίας και εντατικής εργασίας, είναι πιθανά περισσότερο εμφανής.




Η ΕΕ με τις πολιτικές της ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε άλλες χώρες. Δηλαδή η Ελλάδα θα μπορεί να δραστηριοποιηθεί επιχειρηματικά στα Βαλκάνια και ξένες επιχειρήσεις θα μπορούν να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά στην Ελλάδα.
www.anoiktoforum.gr

## 2.4 ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η αύξηση του φαινομένου της μετεγκατάστασης των επιχειρήσεων που παρατηρείται αναδεικνύουν το άνοιγμα των αγορών στα πλαίσια του νέου παγκόσμιου επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Στο νέο αυτό περιβάλλον είναι εφικτή η ελεύθερη και απρόσκοπτη διακίνηση ανθρώπων, ιδεών και αγαθών.

Οι χώρες πλέον έχουν αποκτήσει έντονη εξωστρέφεια με αποτέλεσμα την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας εκτός των εθνικών τους συνόρων προσπαθώντας να εκμεταλλευτούν κάποια από τα οφέλη που παρέχει το άνοιγμα των αγορών. Τέτοια είναι το μέγεθος της αγοράς στην οποία θέλουν να αναπτυχθούν, το χαμηλό κόστος του ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού, η απουσία εμπορικών εμποδίων, τα υψηλά επίπεδα τεχνογνωσίας, έρευνας και καινοτομίας κάποιων από τις άλλες χώρες, τα ευνοϊκά νομοθετικά και θεσμικά πλαίσια κ.α.

Οι ανακατατάξεις των παγκόσμιων οικονομιών και οι αλλαγές στον συσχετισμό δυνάμεων, αποτελούν πρόκληση για εντατικοποίηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας διεθνώς. Ο επιχειρηματικός χάρτης είναι πλέον παγκόσμιος και περιλαμβάνει αγορές που εκτείνονται από τη μια άκρη του κόσμου στην άλλη. Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου είναι πλέον η Κίνα, μετά τις ΗΠΑ. Εκτόπισε από τη δεύτερη θέση την Ιαπωνία, που

πλέον βρίσκεται τρίτη ενώ το ίδιο έκανε και η Ινδία στη Γερμανία. Έτσι και οι δυο αναδυόμενοι ασιατικοί γίγαντες βρίσκονται πλέον στην πεντάδα των παγκόσμιων οικονομικών δυνάμεων και αν οι σημερινές τάσεις συνεχισθούν οδεύουν προς την κορυφή.

Η Γερμανία και η Βρετανία αρκούνται πλέον στην 5η και 6η θέση, ενώ η Γαλλία βρίσκεται κάτω από τη Ρωσία. Το μερίδιο της ευρωζώνης συνολικά στην παγκόσμια οικονομία βρίσκεται στο 16%, αρκετά χαμηλότερο από το 21% των ΗΠΑ και αρκετά υψηλότερο από το 11% της Κίνας ώστε να αποτελεί τη 2η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη.

Έκτος από αυτές τις αγορές των μεγάλων οικονομικών δυνάμεων πρόκληση αποτελούν και οι χώρες της ΕΕ-27, όπως επίσης και οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων που ακόμη δεν έχουν ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμα και χώρες όπως το Βιετνάμ και η Αίγυπτος.

## 2.5 ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 2009

Ολοένα και περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας, αλλά και όλης της επικράτειας, σκέφτονται να μεταφέρουν την έδρα τους σε γειτονικές χώρες, για να γλιτώσουν τις φορολογικές επιβαρύνσεις ή να διατηρήσουν τα λιγοστά κέρδη τους, πριν τα «ροκανίσουν» οι νέες αυξήσεις των συντελεστών του ΦΠΑ που εξετάζει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης.

Η ραγδαία οικονομική επιδείνωση που προμηνύεται για τους επόμενους μήνες -καθώς αναμένονται «βροχή» λουκέτων, αλλά και χιλιάδες απολύσεις που θα φτάσουν το β΄εξάμηνο του τρέχοντος έτους τουλάχιστον τις 120.000-, δεν αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας στους μικρομεσαίους επιχειρηματίες.

Έτσι, όπως έδειξε η πρόσφατη έρευνα της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ), το 26% των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων δηλώνει διατεθειμένο να προχωρήσει σε μετεγκατάσταση της έδρας του. Εκπρόσωποι της Συνομοσπονδίας δήλωσαν στον «ΑΤΚ» ότι ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις σκέφτονται να μεταφέρουν την έδρα τους στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Κύπρο.

Με το πρόγραμμα Μετεγκατάσταση 2009 γίνεται μια προσπάθεια ενίσχυσης της μετεγκατάστασης επιχειρήσεων σε ΒΙΠΕ, ΒΙΠΑ, ΒΙΟΠΑ, Τεχνοπόλεις ή άλλες μορφές ΒΕΠΕ που έχουν οργανωθεί με το ν.2545/97 και 4458/64 και διαθέτουν εγκεκριμένη πράξη Εφαρμογής του Πολεοδομικού Σχεδίου του. Σκοπός του προγράμματος είναι η

βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσα από τη δημιουργία Οικονομιών Κλίμακας, για τις επιχειρήσεις που θα μετεγκατασταθούν δεδομένου ότι θα λειτουργούν σε οργανωμένους χώρους καθώς και η αντιμετώπιση των οχλήσεων που δημιουργούν και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εγκατεστημένες εντός αστικού ιστού ή σε άλλες ακατάλληλες περιοχές μεταποιητικές επιχειρήσεις.

### 2.5.1 Οι μετεγκαταστάσεις ελληνικών επιχειρήσεων στις χώρες των Βαλκανίων

Το τελευταίο τέταρτο του 20ού αιώνα χαρακτηρίστηκε από την αυξανόμενη ενσωμάτωση των επιχειρήσεων και των περιοχών σε ένα παγκόσμιο δίκτυο παραγωγής και διανομής. Μάλιστα παρατηρείται μια γενικευμένη τάση μετεγκατάστασης της βιομηχανίας από τις αναπτυγμένες χώρες προς τις λιγότερο αναπτυγμένες που βασίζεται στη διαφορά εργατικού κόστους ανάμεσα στις χώρες, ώστε να επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό επιχειρηματικό κέρδος.

Το σχετικά πρόσφατο "άνοιγμα" των ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια υπήρξε πρωτόγνωρο. Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα δημιουργήθηκε σχεδόν από το μηδέν ένας σημαντικός αριθμός επενδυτικών σχεδίων σε αυτές τις χώρες. Μέχρι το 1980 ελάχιστες ελληνικές επιχειρήσεις είχαν επενδύσει στο εξωτερικό, κυρίως ορισμένες κατασκευαστικές εταιρίες, που δραστηριοποιήθηκαν στις χώρες της Μέσης Ανατολής. Από το 1990, τα δεδομένα άλλαξαν ριζικά και σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 1.300 άμεσες Ξένες Επενδύσεις επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων στα Βαλκάνια. Οι ελληνικές επενδύσεις πραγματοποιούνται κατά βάση στις χώρες της Βαλκανικής. Το 82% βρίσκεται σε 3 χώρες (Βουλγαρία 41%, Αλβανία 20,5% και Ρουμανία 20,5%). Επικεντρώνονται κυρίως στο εμπόριο (47%) και δευτερευόντως στη βιομηχανία (36%) (ένδυση 48%, τρόφιμα-ποτά 26%).

Η μεγάλη πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων του κλάδου του ιματισμού, προκειμένου να παραμείνει ανταγωνιστική επιδόθηκε σε μια διαρκή αναζήτηση ολοένα χαμηλότερου κόστους εργασίας. Επιδιώκοντας αυτή τη στρατηγική, όλες σχεδόν οι ελληνικές επιχειρήσεις μεταποίησης ενδύματος που παράγουν για τις διεθνείς αγορές, μετακίνησαν τις δραστηριότητές τους (στο σύνολο ή σε μέρος αυτών) στις χώρες της Βαλκανικής. Ακόμη και επιχειρήσεις με καθετοποιημένη παραγωγή και πολύ ικανοποιητική θέση στη διεθνή αγορά μετακίνησαν, έστω και ένα μικρό τμήμα της ραφής, στις παραπάνω χώρες.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Ομοσπονδία Επιχειρήσεων Πλεκτικής της Βόρειας Ελλάδας, το 2005, εντοπίστηκαν 350 επιχειρήσεις κατασκευής ενδυμάτων με δραστηριότητες στα Βαλκάνια το 2004. Εξετάζοντας ένα δείγμα 80 επιχειρήσεων υπολογίστηκε μια αύξηση του κύκλου εργασιών κατά την περίοδο 2000-2004 που ανήλθε στο 32%. Η απασχόληση ήταν 4800 εργαζόμενοι στην Ελλάδα (κατά

μέσο όρο 60 εργαζόμενοι ανά επιχείρηση) και 18000 εργαζόμενοι στα Βαλκάνια (κατά μέσο όρο 220 εργαζόμενοι ανά επιχείρηση). Αυτό σημαίνει ότι σε κάθε εργαζόμενο στην Ελλάδα αντιστοιχούσαν 3,8 εργαζόμενοι στα Βαλκάνια..
Οι χώρες στις οποίες λειτουργούσαν αυτές οι επιχειρήσεις ήταν κυρίως η Βουλγαρία (86%), η ΠΓΔΜ (17%), η Ρουμανία (5%) και η Τουρκία (2%). Το βασικότερο επιχειρηματικό σχήμα που χρησιμοποιήθηκε ήταν οι κοινοπραξίες . Μόλις το 2% είχε εμπορική επιχείρηση, ενώ το 51% ανέθετε υπεργολαβίες σε επιχειρήσεις της στα Βαλκάνια. Το 33% της παραγωγής πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Το εξαιρετικά ενδιαφέρον στοιχείο όμως είναι ότι περισσότερη από τη μισή παραγωγή (62%) πραγματοποιήθηκε στις χώρες των Βαλκανίων.




Πηγή:*http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=219&cnode=103*

Οι επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων στα Βαλκάνια είναι πάρα πολλές αριθμητικά αλλά πολύ μικρές σε μέγεθος. Υπάρχουν ελάχιστες (50 περίπου) πολύ μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις που έχουν επενδύσει στις Βαλκανικές χώρες καθώς επίσης και κάποιες ελληνικές αντιπροσωπείες πολυεθνικών επιχειρήσεων. Αυτές οι λίγες και μερικές ακόμη θα μπορούσαν να ονομαστούν και πολυεθνικές επιχειρήσεις νέου τύπου. Ένα πολύ μεγάλο μέρος αυτού του κεφαλαίου ανήκει σε επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα (τηλεπικοινωνίες, πετρέλαια, τράπεζες), που πραγματοποίησαν τις επενδύσεις τους εκεί πολύ πρόσφατα ως απόρροια κυρίως κυβερνητικών επιλογών με στόχους κυρίως ευρύτερης κρατικής διπλωματίας και όχι επιχειρησιακούς.

Οι βασικοί λόγοι που ωθούν τις ελληνικές επιχειρήσεις να φύγουν από την ελληνική αγορά και να δημιουργήσουν επενδυτικά σχέδια στα Βαλκάνια είναι ο κορεσμός και η

εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά, το μη ανταγωνιστικό κοστολόγιο σε κλάδους που παράγουν προϊόντα έντασης εργασίας (π.χ. έτοιμο ένδυμα και υπόδημα) και η επιθυμία για το μέγιστο δυνατό κέρδος λόγω του μικρότερου εργασιακού κόστους σε αυτές τις χώρες. Ταυτόχρονα αξιοποιούν και οικονομικά κίνητρα, που τους δίνονται από την ελληνική κυβέρνηση, για να επενδύσουν στα Βαλκάνια.

Αναμφίβολα, η μετεγκατάσταση της παραγωγής σε άλλη χώρα έχει αρνητικά αποτελέσματα για τους εργαζόμενους στη χώρα προέλευσης και κυρίως οδηγεί σε απώλεια θέσεων εργασίας και σε αύξηση της ανεργίας .Ήδη στην χώρα μας έχουν χαθεί πάνω από 100.000 θέσεις εργασίας από την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων στα Βαλκάνια.

Για παράδειγμα στον κλάδο του ιματισμού, όπου το ποσοστό των εργαζομένων συρρικνώνεται διαχρονικά, το φαινόμενο των ομαδικών απολύσεων σχετίζεται ξεκάθαρα με διαδικασίες παραγωγικής αναδιάρθρωσης (εξαγορά-συγχωνεύσεις κτλ.) και με την εμφανή τάση γεωγραφικής μετακίνησης αρκετών επιχειρήσεων σε όμορες χώρες χαμηλού εργατικού κόστους. Τα παραδείγματα ομαδικών απολύσεων στη ΣΙΣΣΕΡ-Pallas,στην ΤΡΙΚΟΛΑΝ και την ΣΕΧ ΦΟΡΜ αναδεικνύουν με τον πιο γλαφυρό τρόπο τον παραπάνω ισχυρισμό.

Μία άλλη σοβαρή επίπτωση στους εργαζόμενους της χώρας προέλευσης (Ελλάδας) είναι η μεγαλύτερη πίεση που ασκούν οι επιχειρήσεις στα εργατικά συνδικάτα και στους εργαζόμενους, για να αποδέχονται πάγωμα των μισθών τους και πλήρη απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων τους με την απειλή μεταφοράς των παραγωγικών εγκαταστάσεών τους στα Βαλκάνια και της συνεπακόλουθης ανεργίας τους.

Επίσης λόγω της μαζικής μετεγκατάστασης επιχειρήσεων από την Βόρεια κυρίως Ελλάδα στα Βαλκάνια ολόκληρες περιοχές, Κιλκίς, Δράμα, Κατερίνη, Νάουσα, επαρχία της Θεσσαλονίκης- κινδυνεύουν από ερημοποίηση. Αρνητικές συνέπειες έχουμε στους εργαζόμενους και στην οικονομία και των χωρών, όπου μετοικούν οι επιχειρήσεις. Επειδή οι ελληνικές επιχειρήσεις επενδύουν με αρπακτικό χαρακτήρα στις Βαλκανικές χώρες, πληρώνουν μισθούς πείνας και αναγκάζουν τους Βαλκάνιους εργαζόμενους σε μεσαιωνικές εργασιακές σχέσεις, ενώ χτυπούν αλύπητα τα εργασιακά και συνδικαλιστικά δικαιώματα απαγορεύοντας ουσιαστικά τη συνδικαλιστική δράση στους χώρους τους με την απειλή ανεξέλεγκτων απολύσεων. Ταυτόχρονα επειδή αυτές οι επενδύσεις γίνονται χωρίς να εντάσσονται σ' ένα σχεδιασμό των εκεί χωρών λειτουργούν αποδιαρθρωτικά για την παραγωγική βάση της οικονομίας τους, την οποία εμποδίζουν να αναπτυχθεί ορθολογικά με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αυτών των χώρων. Συμπερασματικά η μετεγκατάσταση επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων στα Βαλκάνια έχει ταξικά αποτελέσματα, αφού κατά κανόνα ωφελεί τις επιχειρήσεις και ζημιώνει τους εργαζόμενους και της μίας και της άλλης πλευράς. Γι' αυτό στην Ελλάδα αποτελούν βασικό πεδίο σύγκρουσης μεταξύ των συνδικάτων και των υπό μετεγκατάσταση επιχειρήσεων.

Η Αριστερά πρέπει να διεκδικήσει μια ολοκληρωμένη πολιτική για ανάπτυξη, που να διασώζει και να αυξάνει την απασχόληση στην Βόρεια Ελλάδα, απ? όπου κυρίως φεύγουν επιχειρήσεις για τα Βαλκάνια, καθώς και για τον περιορισμό των μαζικών απολύσεων που προκαλούνται εξ αυτού του λόγου. Τέτοιες διεκδικήσεις μπορεί να είναι:
1. Η ενίσχυση της απασχόλησης στον κοινωνικό τομέα και στην πράσινη εργασία καθώς και η στήριξη κοινωφελών υπηρεσιών του δημοσίου τομέα.
2. Προώθηση κλαδικών βιομηχανικών πολιτικών προς την κατεύθυνση δημιουργίας υποστηρικτικών δομών γνώσης (Κλαδικά Ινστιτούτα Βάμβακος, Πλεκτικής, σχολές για σχεδιαστές μόδας κλπ), πολιτικές ενίσχυσης της συνεργασίας των επιχειρήσεων σε κλαδικό επίπεδο, πολιτικές βελτίωσης της άυλης υποδομής (δρόμοι, μεταφορές, δίκτυα κλπ).
3. Η προώθηση μέτρων πολιτικού, κοινωνικού και νομοθετικού χαρακτήρα για τον περιορισμό των απολύσεων.
4. Η διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων, το οποίο πρέπει να αναμορφωθεί τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
Δεν μπορεί ο μόνος κανόνας για τη λειτουργία τους να είναι το κέρδος. Χρειάζονται σαφείς κανόνες λειτουργίας αλλά και σαφείς επιβαρύνσεις, όταν υπάρχει μετεγκατάστασή τους σε χώρες μικρότερου εργασιακού κόστους. Η θεσμοθέτηση πρόσθετων φορολογικών επιβαρύνσεων, η αύξηση του ύψους των αποζημιώσεων στους απολυμένους στην περίπτωση μετεγκατάστασης και μαζικών απολύσεων, η επιστροφή εθνικών ή κοινοτικών επιδοτήσεων που είχαν πάρει για να επενδύσουν και να παραμείνουν στη χώρα προέλευσης, τα προγράμματα αποκατάστασης των απολυθέντων αποτελούν ενέργειες αποτροπής των επιλογών τους και μορφές κοινωνικού αντισταθμίσματος.

## 2.5.2 Μεταναστεύουν ελληνικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό



«Επιδημία» φυγής ελληνικών επιχειρήσεων προς γειτονικές χώρες σε αναζήτηση μίας καλύτερης -και πιο προσοδοφόρας- προοπτικής καταγράφεται το τελευταίο διάστημα στην ελληνική αγορά, όπως είχε συμβεί και στα μέσα της δεκαετίας του '90, πλήττοντας κυρίως την απασχόληση στη Βόρεια Ελλάδα. Περισσότερες από 1.500 ελληνικές επιχειρήσεις μεταποίησης και υπηρεσιών έχουν μετεγκατασταθεί την τελευταία τριετία, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ), αναζητώντας σανίδα σωτηρίας στη Βουλγαρία, τα Σκόπια και την Τουρκία.

Παράγοντες της αγοράς, ωστόσο, επισημαίνουν ότι ο πραγματικός αριθμός των επιχειρήσεων που «μετανάστευσαν» για να επιβιώσουν είναι πολύ μεγαλύτερος. Ανυπολόγιστες εκτιμάται πως είναι οι συνέπειες της επιχειρηματικής μετανάστευσης για την ελληνική οικονομία, καθώς όπως έχει διαπιστωθεί όσοι φεύγουν δεν ξαναγυρίζουν, προκαλώντας έτσι «ακατάσχετη αιμορραγία» στην ελληνική αγορά. Παρότι, δε, ο «επαναπατρισμός» των κεφαλαίων στην ελληνική αγορά φορολογείται με 5%, κανένας επιχειρηματίας δε φέρεται διατεθειμένος να καταβάλει αυτό το ποσό στη σημερινή οικονομική συγκυρία.

**Ζήτημα ρευστότητας.**

Σήμερα, σύμφωνα με την ΕΣΕΕ, 7 στις 10 επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας, 5 στις 10 έχουν διαχειρίσιμα προβλήματα, 2 στις 10 έβαλαν λουκέτο και αρκετοί είναι οι έμποροι που, για να αποφύγουν το κλείσιμο, σκέφτονται τη φυγή. «Δυστυχώς, μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις, κερδοφόρες και μη, αντί να επενδύσουν στην έδρα τους και στη χώρα που αναπτύχθηκαν, μεταναστεύουν αλλού πριν κλείσουν, πριν υπαχθούν στο άρθρο 99 και πριν αδειάσουν τα ταμεία τους», σημειώνει η ΕΣΕΕ και κρούει τον κώδωνα για ενδεχόμενα νέα βάρη που θα επωμιστεί η ελληνική κοινωνία και τα οποία ενδεχομένως θα δυναμιτίσουν το ήδη επιβαρυμένο κλίμα.

**Καθημερινό φαινόμενο**

«Ανοιχτή πληγή» αποτελεί η επιχειρηματική μετανάστευση κυρίως για την αγορά της Βόρειας Ελλάδας. «Ως φαινόμενο υπήρχε και παλιότερα, αλλά το τελευταίο διάστημα καταγράφεται μεγάλη αύξηση. Σχεδόν κάθε μέρα μαθαίνουμε για νέες επιχειρήσεις που φεύγουν στο εξωτερικό αφήνοντας πίσω τους δεκάδες κενές θέσεις εργασίας», περιγράφει ο πρόεδρος του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, Σωτήρης Μαγόπουλος, επισημαίνοντας ότι το μεγαλύτερο πλήγμα έχουν υποστεί οι κλάδοι της ένδυσης, της υπόδησης και του επίπλου.

Κι ενώ μέχρι σήμερα η «τάση» ήθελε τις επιχειρήσεις να μεταφέρουν ένα μόνον κομμάτι των δραστηριοτήτων τους σε γειτονικές χώρες, όπως εξηγεί ο α΄ αντιπρόεδρος

του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, Εμμανουήλ Βλαχογιάννης, «πλέον οι επιχειρηματίες εγκαθιστούν στο εξωτερικό και τις διοικητικές υπηρεσίες τους, λόγω του χαμηλού κόστους, μεταφέροντας ουσιαστικά εκεί την έδρα τους με ότι συνεπάγεται αυτό για την ελληνική αγορά και επιχειρηματικότητα». Οι συνέπειες αυτού του κύματος φυγής είναι ακόμη πιο ορατές στους νομούς που συνορεύουν με τους προορισμούς των επιχειρηματιών - μεταναστών. «Στο Κιλκίς, λόγω γειτνίασης με τη Βουλγαρία, το φαινόμενο της μετεγκατάστασης ξεκίνησε από καιρό και σήμερα έχουμε φτάσει στο σημείο να μην υπάρχουν πλέον πολλές μεγάλες επιχειρήσεις για να φύγουν. Είμαστε στο χείλος του γκρεμού και κάθε χρόνο καταγράφουμε περισσότερα από 300 λουκέτα», επισημαίνει ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Κιλκίς, Παύλος Τονικίδης.

**Με αρχικό κεφάλαιο 1€.**

Ποια είναι τα κίνητρα, όμως, που οδηγούν ολοένα και περισσότερους Έλληνες επιχειρηματίες στις γειτονικές χώρες; Σύμφωνα με τα στοιχεία, α. το χαμηλότερο κόστος του εξειδικευμένου προσωπικού, β. η μειωμένη γραφειοκρατική διαδικασία και γ. το ευνοϊκό φορολογικό πλαίσιο είναι ορισμένοι μόνον από τους παράγοντες που πείθουν τους επιχειρηματίες να κάνουν το μεγάλο βήμα. «Με δύο λέβα (1 ευρώ) αρχικό κεφάλαιο ιδρύεις εταιρία στη Βουλγαρία», μας λέει η Ιωάννα Σωτηράκου - Γιάνναρου, σύμβουλος εμπορικών υποθέσεων στην ελληνική πρεσβεία της Σόφιας, στη Βουλγαρία. Η ίδια, προ ημερών, έλαβε στο γραφείο της ερώτημα από ελληνική εταιρία σχετικά με τη βουλγαρική νομοθεσία για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων, αλλά, όπως επισημαίνει, δεν είναι μόνο το χαμηλό αρχικό κεφάλαιο που έλκει την ελληνική επιχειρηματικότητα. «Εν γένει, το επενδυτικό περιβάλλον της Βουλγαρίας θεωρείται το πιο ευνοϊκό στα Βαλκάνια, καθώς παρέχει χαμηλό κόστος εργασίας, ευνοϊκή νομοθεσία και απλοποιημένες διαδικασίες μετεγκατάστασης. Οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις είναι εγκατεστημένες στη νότια Βουλγαρία, ενώ, απ' ότι μαθαίνουμε, το τελευταίο διάστημα έχει αυξηθεί και η ζήτηση θέσεων εργασίας από Έλληνες», συμπληρώνει.

### 2.5.3 Μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε γειτονικές μας χώρες

Περισσότερες από 1.500 ΑΕ και ΕΠΕ, μεταποίησης και υπηρεσιών, έχουν ήδη μετεγκατασταθεί σε γειτονικές μας χώρες αναφέρει σε ανακοίνωσή της η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου και σημειώνει ότι η «μετεγκατάσταση» των ελληνικών επιχειρήσεων θα προκαλέσει «ακατάσχετη αιμορραγία» στην ελληνική αγορά, αφού οι επιχειρηματίες όχι μόνο θα στερήσουν από έσοδα την οικονομία μας, αλλά δεν πρόκειται να επαναπατρίσουν τα κέρδη τους, αφού για την επιστροφή κεφαλαίων θα πρέπει να πληρώσουν επιπλέον φόρο 5%.

Η κρίση, όπως συμπεραίνει η ΕΣΕΕ, πλήττει με ανελέητη σφοδρότητα τους

μικρομεσαίους επιχειρηματίες του εμπορίου και ιδιαίτερα τους αυτοαπασχολούμενους με προσωπικό και εκτιμά ότι αυτό που έχει ανάγκη το ελληνικό εμπόριο είναι "ένα υγιές και εύρωστο κράτος που θα είναι αρωγός των δυνάμεων της αγοράς και όχι διώκτης τους".

Όπως σημειώνει, ανεξάρτητα από τα στοιχεία της αναμενόμενης έκθεσης της Eurostat, θα πρέπει να αξιολογηθεί και να ληφθεί υπόψη από την τρόικα το γεγονός ότι η επιχειρηματικότητα στη χώρα μας δεν αντέχει στη λήψη νέων πρόσθετων μέτρων αλλά χρειάζεται να υπάρξει μία αναθεώρηση στην εφαρμογή των «παλαιών» και περιορισμός των πρόσφατων δημοσιονομικών μέτρων.

Η ΕΣΕΕ πιστεύει ότι αυτό που χρειαζόμαστε όλοι είναι μια μακρά περίοδος οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας και όχι αβεβαιότητας. Είναι προτιμότερο η αναζήτηση της πολυπόθητης συναίνεσης να γίνει όχι προτάσσοντας διλήμματα, αλλά αξιοποιώντας, για παράδειγμα, τους θεσμούς κοινωνικού διαλόγου. Η ελληνική κοινωνία, σε αυτήν την φάση, χρειάζεται θετικές προτάσεις και όχι αποστροφές. Χρειάζονται ισχυρά κίνητρα παραμονής των επιχειρήσεων στην χώρα μας, ώστε να αποτραπεί η φυγή και η μετεγκατάστασή τους με την υιοθέτηση ενός «fast track», για τις ελληνικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να επενδύσουν στην χώρα μας, επιδεικνύοντας για μια ακόμη φορά επιχειρηματικό πατριωτισμό», τονίζει.

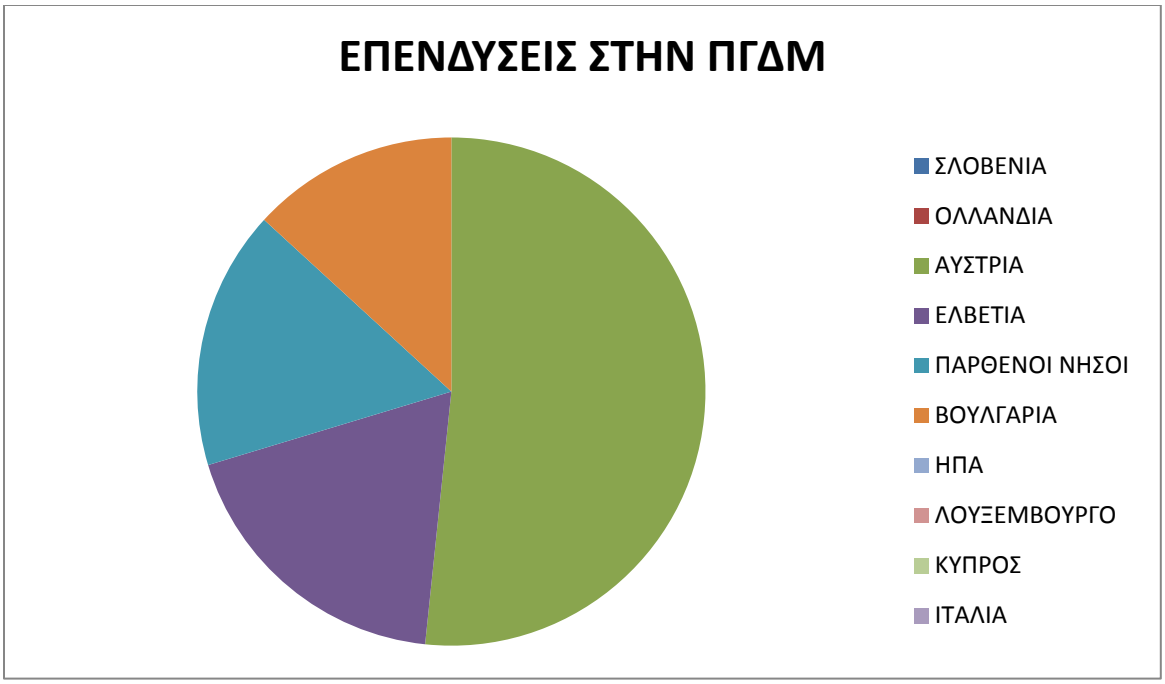
http://elnews.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1667:2010-11-10-14-16-31&catid=43:getgreeceback&Itemid=64

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

# ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΧΩΡΕΣ

## 3.1 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΓΔΜ

Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών στην ΠΓΔΜ την περίοδο των τελευταίων 11 ετών. Το ύψος των συνολικών ελληνικών επενδύσεων που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης ανέρχεται σε περίπου 950 εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένης της συνολικής αξίας του κεφαλαίου που συνδέεται με τη λειτουργία του δεύτερου δικτύου κινητής τηλεφωνίας και της δαπάνης κατασκευής του πετρελαιαγωγού Θεσσαλονίκης – Σκοπίων). Οι ελληνικές επενδύσεις αφορούν κυρίως τους ακόλουθους τομείς: τρόφιμα – αναψυκτικά (είδη αρτοποιίας, παγωτά, μπίρα, μη οινοπνευματώδη ποτά), ενέργεια – πετρέλαιο, βιομηχανία τσιμέντου, ορυχεία, μάρμαρα, τράπεζες, καπνοβιομηχανία, έτοιμο ένδυμα και αξεσουάρ (παραγωγή φασόν) και σύσταση εμπορικών εταιρειών και αντιπροσωπειών.




Πηγή:http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=219&cnode=103

Την ίδια ώρα δημοσιεύματα των τοπικών ΜΜΕ άρχισαν πρόσφατα να διαδίδουν ότι οι Έλληνες επενδυτές έχουν αρχίσει να αποχωρούν από την ΠΓΔΜ και «να αφήνουν το πεδίο ελεύθερο για το σλοβενικό κεφάλαιο». Σύμφωνα με τα εν λόγω δημοσιεύματα, οι ελληνικές επενδύσεις, οι οποίες έως το παρελθόν έτος ήταν κυρίαρχες στη χώρα, φαίνεται ότι παύουν. Παρουσιάζεται επίσης η εικόνα ότι κάποιοι επενδυτές έχουν ήδη αποσυρθεί από τη χώρα, κάνοντας αναφορά στις πωλήσεις των ελληνικών συμφερόντων επιχειρήσεων Mermeren Kombinati Prilep και Cosmofon, ενώ οι υπόλοιποι αδρανούν.

Οπως, επίσης, σχολιάζεται στον Τύπο, η οικονομική επέκταση της ελληνικής πλευράς, η οποία, έως πρόσφατα, αποτελούσε μία πραγματικότητα και σήμαινε την είσοδο «φρέσκων» κεφαλαίων στην αναιμική οικονομία της χώρας, είναι πλέον παρελθόν. Προς επίρρωση των ανωτέρω γίνεται επίκληση των στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της ΠΓΔΜ τα οποία παρουσιάζονται στα δημοσιεύματα, σύμφωνα με τα οποία το παρελθόν έτος οι Έλληνες επένδυσαν στη χώρα μόνο 12 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 2 εκατ. αποτελούν επανεπενδυμένα κέρδη, ενώ τα υπόλοιπα 10 εκατ. είναι δάνεια που συνήφθησαν για να διασφαλίσουν τις τρέχουσες δραστηριότητες των εταιριών.

Κατά την ανάλυσή τους, το ανωτέρω ποσό φανερώνει σημαντική μείωση των επενδύσεων εάν συγκριθεί με το αντίστοιχο του 2007, το οποίο ανήλθε στα 44,6 εκατ. ευρώ (5,3 εταιρικά κεφάλαια, 35,5 εκατ. ευρώ επανεπενδυμένα κέρδη και 3,8 εκατ. ευρώ

δάνεια) και του 2006, το οποίο ανήλθε στα 40,7 εκατ. ευρώ (3,1 εκατ. ευρώ εταιρικά κεφάλαια, 35,3 επανεπενδυμένα κέρδη και 2,3 εκατ. ευρώ δάνεια). Στην προσπάθειά τους να διαπιστώσουν, μέσω της τοπικής ένωσης επιμελητηρίων, πότε πραγματοποιήθηκε στη χώρα η τελευταία ελληνική επένδυση, οι διερωτώμενες εφημερίδες δεν έλαβαν καμία απάντηση.

Υποστηρίζουν πάντως ότι η τρέχουσα τάση μείωσης των ελληνικών επενδύσεων υποδηλώνει ότι κάτι συμβαίνει σε επίπεδο οικονομικών σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες και διατυπώνουν το ερώτημα κατά πόσο οι βαθύτεροι λόγοι είναι πολιτικοί (πρόβλημα με το όνομα) καθώς και κατά πόσο το «πολιτικό μέτωπο» θα ζημιώσει την επιχειρηματικότητα.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, οι σημαντικότερες επενδύτριες χώρες στην ΠΓΔΜ για το 2009 ήταν οι ακόλουθες:

**Σλοβενία 129,59, Ολλανδία 104,82, Αυστρία 46,66, Ελβετία 16,74, Παρθένοι Νήσοι 15,15, Βουλγαρία 12,22, Ηνωμένες Πολιτείες 5,52, Λουξεμβούργο 4,89, Κύπρος 3,53, Ιταλία 3,44.**

Δυστυχώς η ακολουθούμενη από τις αρμόδιες αρχές της ΠΓΔΜ μεθοδολογία όσον αφορά τη δημοσίευση των μεγεθών για τις άμεσες ξένες επενδύσεις στη χώρα δεν ευνοεί τη συγκριτική παράθεση σε διαχρονική βάση, κατά χώρα. Ως εκ τούτου, η κατά χώρα προέλευση των ΑΞΕ στην ΠΓΔΜ με βάση τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα από την κεντρική τράπεζα της χώρας σωρευτικά στοιχεία έχει ως εξής:

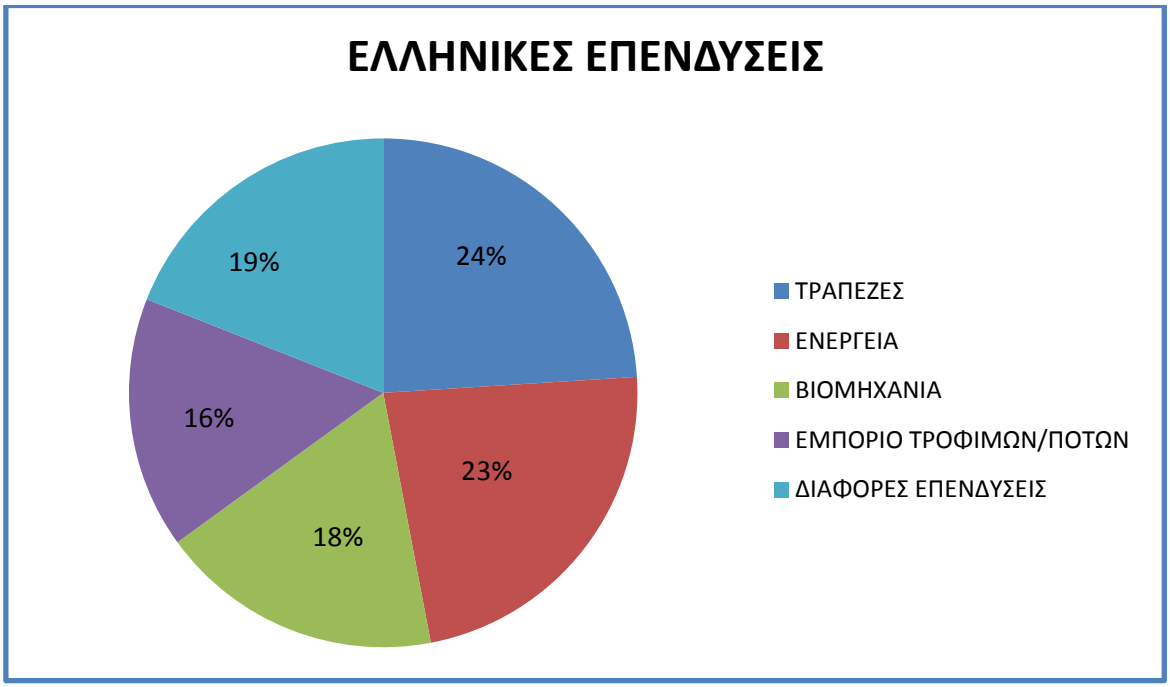
**Ελλάδα 15,18, Ολλανδία 14,67, Ουγγαρία 13,83, Αυστρία 11,27, Σλοβενία 8,85, Ελβετία 6,76, Ηνωμένο Βασίλειο 4,90, Λουξεμβούργο 2,33, Γερμανία 2,23, Σερβία 2,10, λοιπές χώρες 17,87.**

## 3.1.1 ΠΓΔΜ (ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ) ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της ΠΓΔΜ αναφορικά με το σύνολο των άμεσων ξένων επενδύσεων στην χώρα για την περίοδο 1997-2007, βάσει του αρχικού επενδεδυμένου κεφαλαίου των επιχειρήσεων, η Ελλάδα κατατάσσεται στην τρίτη θέση με ποσοστό επί του συνόλου των ΑΞΕ 15,2%, έπειτα από την Ολλανδία (ποσοστό 16,9%) και την Ουγγαρία (16,6%). Δεδομένου όμως ότι τα επίσημα στοιχεία λαμβάνουν υπόψη μόνο το κατά την ίδρυση της εταιρίας επενδεδυμένο κεφάλαιο, παραβλέποντας το συνολικά επενδυμένο κεφάλαιο, που αφορά επανεπενδύσεις, μεταβιβάσεις κεφαλαίων μέσω άλλων χωρών (όπως Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Κύπρος

κ.ά.), ιδιωτικοποιήσεις και εξαγορές, η Ελλάδα κατά την ως άνω δεκαετία κατείχε στην πραγματικότητα την πρώτη θέση στη χώρα, με συνολικό ύψος επενδύσεων περί τα 985 εκατ. ευρώ. Στο εν λόγω ποσό θα χρειαστεί, βεβαίως, να μην συνυπολογίζεται πλέον η αξία της επένδυσης της εταιρίας Cosmofon, η οποία πωλήθηκε το 2009 και ανήκει σε σλοβενικά συμφέροντα.

Στην ΠΓΔΜ δραστηριοποιούνται περί τις 280 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, οι δέκα μεγαλύτερες εκ των οποίων έχουν διαχρονικά επενδύσει περίπου 800 εκατ. ευρώ. Οι εν λόγω επιχειρήσεις, σε μια χώρα με υψηλότατα επίπεδα ανεργίας, παρέχουν απασχόληση σε περίπου 20.000 εργαζομένους, ενώ πολλές ακόμα δημιουργούνται δευτερογενώς. Οι κύριοι τομείς δραστηριότητας στους οποίους συγκεντρώνονται οι ελληνικές επενδύσεις είναι οι τράπεζες (24% επί του συνόλου των ελληνικών επενδύσεων), η ενέργεια (23%), η βιομηχανία (18%), το εμπόριο τροφίμων/ποτών (16%) και άλλες διάφορες επενδύσεις (19%).




***Επεξεργασία στοιχείων της ΠΓΔΜ***

http://elnews.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1667:2010-11-10-14-16-31&catid=43:getgreeceback&Itemid=64

Σημειώνεται ότι σε απόλυτο επίπεδο το ελληνικό επενδεδυμένο κεφάλαιο στη χώρα είναι σχετικά χαμηλό σε σύγκριση με άλλες βαλκανικές χώρες (Ρουμανία, Βουλγαρία). Εάν, όμως, συγκριθεί σε αναλογία με το μέγεθος της χώρας είναι αρκετά υψηλότερο. Παρά το δυσμενές διμερές πολιτικό κλίμα και τις εγγενείς δυσχέρειες που συνεπάγεται για τον ξένο επενδυτή η πραγματικότητα της χώρας, υπάρχει ακόμα και σήμερα, έστω και μειωμένο, ενδιαφέρον από πλευράς ελληνικών επιχειρήσεων να επενδύσουν στη χώρα ή να επαυξήσουν το κεφάλαιό τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η αλυσίδα Αφοί Βερόπουλου με ύψος επένδυσης επιπλέον 38 εκατ. ευρώ στη διετία 2009-2010 για την κατασκευή νέου εμπορικού κέντρου.

Από την άλλη πλευρά από τότε που εμφανίστηκε η παγκόσμια οικονομική κρίση σημειώνεται περιστολή στις δραστηριότητες ελληνικών επιχειρήσεων, κυρίως στη βιομηχανία έτοιμου ενδύματος, λόγω της εξάρτησής τους από τη ζήτηση από άλλες χώρες της Ευρώπης, αλλά και εταιριών που ασκούν δραστηριότητες φασόν σε άλλους τομείς, με τελικό παραλήπτη τις ίδιες τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Επίσης, τόσο για λόγους που συνδέονται με το διμερές πολιτικό πρόβλημα με την ΠΓΔΜ όσο και λόγω των εγγενών αδυναμιών του συστήματος στη χώρα, οι Ελληνες επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν ορισμένες φορές σοβαρότατα προβλήματα, σε επίπεδο φορολογικής, τελωνειακής και γενικότερης διοικητικής μεταχείρισης.

Γενικά, παρά το γεγονός ότι η ΠΓΔΜ αποτελεί μικρού μεγέθους αγορά με εμφανείς διαρθρωτικές αδυναμίες, η χώρα παρουσιάζει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα για τους Έλληνες επιχειρηματίες και την Ελλάδα γενικότερα και ευκαιρίες, ιδιαίτερα στον τομέα της ενέργειας, κατόπιν της απελευθέρωσης της αγοράς και διαμόρφωσης νέων σχημάτων εκμετάλλευσης (πετρελαίου - φυσικού αερίου), καθώς και στους τομείς γεωργίας, τροφίμων, κατασκευών, περιβαλλοντικής μέριμνας και ανάπτυξης, υπηρεσιών συμβούλων, logistics, ασφαλειών κ.ά.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της ΠΓΔΜ

## 3.1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Σύμφωνα με τα επίσημα ρουμανικά στοιχεία, η χώρα μας κατέχει την ένατη θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών στη Ρουμανία με συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο ύψους 505,5 εκατ. ευρώ (στα επίσημα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι μεταβιβάσεις κεφαλαίων ελληνικών επενδύσεων μέσω Κύπρου, Λουξεμβούργου, Ιρλανδίας, Ολλανδίας κ.ά.). Σύμφωνα όμως με ορθότερες εκτιμήσεις, η Ελλάδα κατατάσσεται μεταξύ των τριών πρώτων ξένων επενδυτών (οι μεγαλύτερες ελληνικές επενδύσεις στα

Βαλκάνια έχουν γίνει στη Ρουμανία), με 800 περίπου ενεργές επιχειρήσεις και με το συνολικό ελληνικό κεφάλαιο που επενδύθηκε να υπολογίζεται σε άνω των 3 δισ. ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη και την αύξηση κεφαλαίων από τον OTE-Romtelecom το 2002, την εξαγορά μετοχών από τη Eurobank της Bank Post τα έτη 2002 και 2003 και την εξαγορά πλειοψηφίας μετοχών από την Εθνική Τράπεζα της Banka Romaneska το 2003.

### 3.1.3 Ένδυση, κλωστοϋφαντουργία: εξελίξεις από την ένταξη Ρουμανίας και Βουλγαρίας

Η επόμενη ημέρα της ένταξης των χωρών της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση προμηνύει ενδιαφέρουσες εξελίξεις και για έναν μεγάλο αριθμό ελληνικών επιχειρήσεων από τους κλάδους της ένδυσης και της κλωστοϋφαντουργίας, που μετεγκαταστάθηκαν τα προηγούμενα χρόνια προς βορρά σε αναζήτηση φθηνότερου εργασιακού κόστους.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πλεκτικής & Ετοίμου Ενδύματος (ΣΕΠΕΕ), ο αριθμός των εταιρειών που μετέφεραν την παραγωγή τους –ή μέρος αυτής– στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων ανέρχεται σε 400-450 περίπου. Από αυτές, περίπου 300 επιχειρήσεις βρίσκονται στη Βουλγαρία και 50 στη Ρουμανία, με τις υπόλοιπες να έχουν τοποθετηθεί στις υπόλοιπες χώρες. Το «κύμα» της μετεγκατάστασης ξεκίνησε ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του’90 και αφορά κυριότερα επιχειρήσεις που προέρχονται από την περιοχή της Μακεδονίας. Κορυφώθηκε ωστόσο στο διάστημα μεταξύ 1996-2002, οπότε διαφάνηκε ότι το εργασιακό κόστος αποτελεί κεντρικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την επιβίωση.

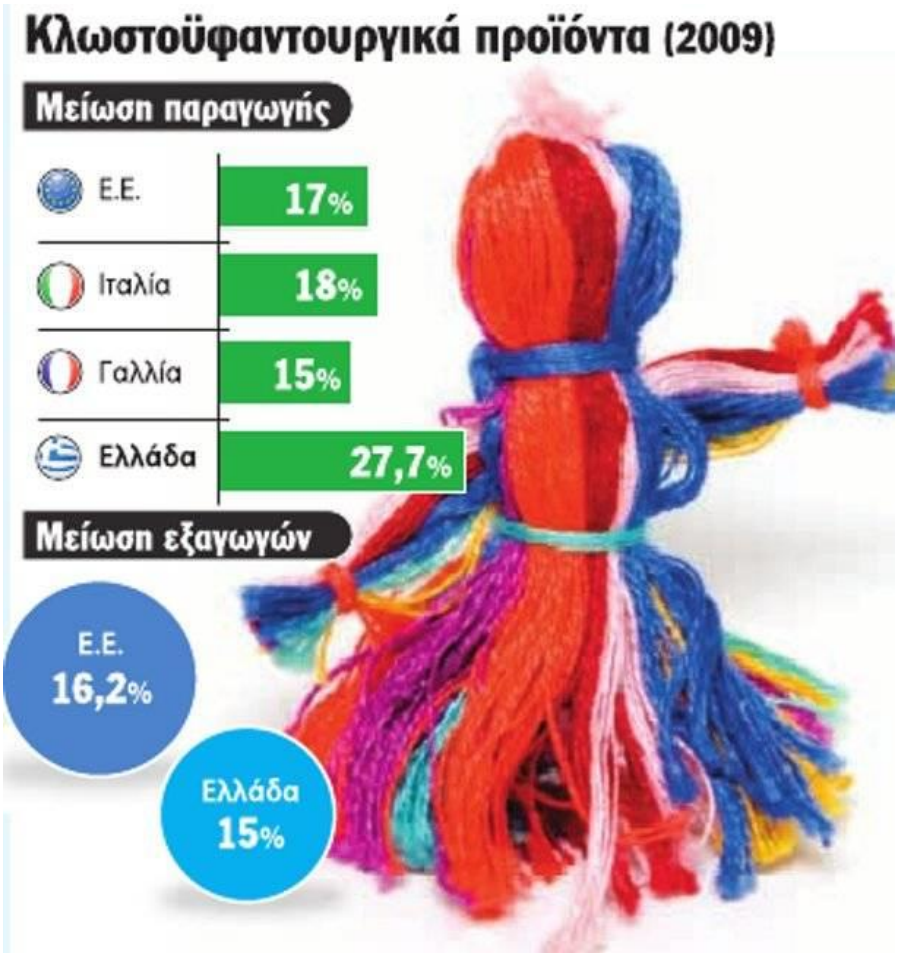
Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι από τη μετακίνηση αυτή, χάθηκαν περίπου 35.000 θέσεις εργασίας στην Ελλάδα, τη δεκαετία μεταξύ 1995-2005, και την ίδια στιγμή δημιουργήθηκαν 40.000 νέες θέσεις στις αντίστοιχες χώρες προορισμού. Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του ΣΕΠΕΕ, κ. Θεόφιλο Ασλανίδη, οι ελληνικές επιχειρήσεις που προχώρησαν σε μετεγκατάσταση, σύστησαν θυγατρικές εταιρείες στη συντριπτική τους πλειονότητα (60%). Άλλες προχώρησαν στην ίδρυση μεικτών εταιρειών, σε συνεργασία με ντόπιους επιχειρηματίες, κι άλλες έκλεισαν συνεργασίες υπεργολαβίας, για την παραγωγή των ενδυμάτων με τη μέθοδο του φασόν. Και φυσικά, οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν ήταν οι μόνες οι οποίες βρήκαν διέξοδο στις χώρες των Βαλκανίων που προσφέρουν εξαιρετικά ανταγωνιστικά λειτουργικά κόστη.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα, ποσοστό 17% των επιχειρήσεων που βρίσκονται επί ευρωπαϊκού εδάφους εξετάζουν το ενδεχόμενο μετεγκατάστασής τους μέσα στην επόμενη διετία, οι μισές από αυτές στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Το 52% αυτών σχεδιάζει να μετεγκατασταθεί στις νέες χώρες της Ε.Ε. και το 21% σε άλλες χώρες της ανατολικής Ευρώπης, εκτός της Ε.Ε.Η επόμενη ημέρα πάντως της ένταξης Βουλγαρίας και Ρουμανίας στους κόλπους της Ε.Ε. αναμένεται ότι θα έχει θετικές κατ' αρχάς συνέπειες για τις ελληνικές εταιρείες ένδυσης που επέλεξαν να εγκατασταθούν εκεί.

Πρώτον, ήδη λύνονται κάποια τελωνειακά προβλήματα που υπήρχαν, διευκολύνοντας στη μετακίνηση των εμπορευμάτων μεταξύ των δύο χωρών, μέσα από την ομαλοποίηση των τελωνειακών διαδικασιών. Δεύτερον, καθώς η οικονομία των χωρών αυτών αναμένεται να τρέξει με ταχύτερους ρυθμούς, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο έδαφός τους δεν μπορεί παρά να επωφεληθούν από τους αναπτυξιακούς ρυθμούς. Μάλιστα, είναι βέβαιον ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις θα αποκτήσουν πρόσβαση στους κοινοτικούς πόρους που οι χώρες αυτές αναμένεται να απορροφήσουν.

Ήδη, κάποιες ελληνικές εταιρείες που επενδύουν στο δικό τους brand name ή αντιπροσωπεύουν ξένα σήματα έχουν προχωρήσει στην ανάπτυξη δικτύων καταστημάτων, αναγνωρίζοντας τη δυναμική που η βουλγαρική και ρουμανική αγορά παρουσιάζουν. Μόνο ενδεχόμενο μειονέκτημα της εισόδου των δύο χωρών στην ευρωπαϊκή οικογένεια αναδεικνύεται η πιθανή αύξηση του εργασιακού κόστους, στο πλαίσιο της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου των δύο λαών.

Ωστόσο, παράγοντες της αγοράς τοποθετούν αυτό το ενδεχόμενο σε βάθος χρόνου, εκτιμώντας ότι η διαφοροποίηση αυτή απαιτεί τουλάχιστον μία δεκαετία. Ως εκ τούτου, μέχρι εκείνη την στιγμή εκτιμάται ότι οι επιχειρήσεις θα έχουν βρει την απαιτούμενη στρατηγική επιβίωσης. Ακόμη όμως κι αν χρειαστεί, οι αγορές της Ουκρανίας, της ΠΓΔΜ και της Σερβίας δύνανται να αποτελέσουν τους επόμενους σταθμούς για την ελληνική παραγωγή ενδύματος.




ΠΗΓΗ : 19/01/2007 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ – ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΛΕΜΠΕΣ

- **ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΡΒΙΑ**

Τον πρώτο ξένο επενδυτή στη Σερβία αποτελεί η χώρα μας. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Σερβικής Υπηρεσίας Προώθησης Επενδύσεων για τις άμεσες επενδύσεις, κατά το διάστημα 2001-2004 οι ελληνικές επενδύσεις καταλαμβάνουν την τέταρτη θέση, με το ύψος του κεφαλαίου που επενδύθηκε να φθάνει τα 122,12 εκατ. δολ. Ωστόσο τα στοιχεία αυτά δεν περιλαμβάνουν επενδύσεις που έγιναν πριν από το 2001, επενδύσεις μέσω υπεράκτιων εταιρειών, επενδύσεις στο Μαυροβούνιο, καθώς και επενδύσεις σε είδος, παραχωρήσεις δικαιωμάτων κ.ά.

Οι ελληνικές άμεσες επενδύσεις (από το 1996 και εντεύθεν) ανέρχονται σε 1,8 δισ. ευρώ. Το συνολικό ελληνικό επενδυμένο κεφάλαιο (συνυπολογιζομένων αμέσων και

άλλων επενδύσεων) ανέρχεται σε 2,1 δισ. ευρώ. Σημειώνεται η παρουσία 150 μεικτών ελληνογιουγκοσλαβικών εταιρειών, καθώς και 120 περίπου αμιγώς ελληνικών.

Μεταξύ των κυριότερων ελληνικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη Σερβία αναφέρουμε ενδεικτικά τις εταιρείες τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ (απέκτησε το 20% της Telecom Serbia το 1997), Intracom (προμηθεύτρια της Telecom Serbia σε καρτοτηλέφωνα), τις τράπεζες Εθνική (12 υποκαταστήματα), Alpha Bank (υποκαταστήματα και Serbian Jubanka), Eurobank Ergasias (υποκαταστήματα και Post Banka), Πειραιώς (Atlas Banka) και ΕΤΕΒΑ (γραφείο αντιπροσωπείας), τα ΕΛΛΠΕ (Yugopetrol και πρατήρια καυσίμων ΕΚΟ-YU), τις βιομηχανίες τροφίμων Δέλτα (παραγωγική μονάδα Delyug), 3Ε Coca-Cola (Fresh Co), Αθηναϊκή Ζυθοποιία.

## 3.1.4 Σημαντικότερες Ελληνικές Επενδύσεις στη Ρουμανία

| No | Company Name *(Romania)* | Company Name *(Greece)* | Amount *(mil. Euro)* | Contact person |
|---|---|---|---|---|
| 1 | ***ROMTELECOM*** | *O.T.E.* | *761* | *JAMES HUBLEY* |
| 2 | ***COCA COLA HBC ROMANIA*** | *HELLENIC BOTTLING CO. 3E* | *317.3* | *SACRE ALEXIS* |
| 3 | ***COSMOROM*** | *O.T.E.* | *165* | *SPIROPOULOS SPIROS,* |
| 4 | ***MOARA LOULIS SA*** | *LOULIS GROUP* | *80* | *LOULIS KONSTANTINOS, VOUDOURIS NIKOS* |
| 5 | ***ALPHA BANK ROMANIA*** | | *41.96* | *IOANNOU ELEFTHERIOS- (President)* |
| 6 | ***NATIONAL BANK OF GREECE - BANCA ROMANEASCA*** | *NATIONAL BANK OF GREECE* | *41.63* | *KARALEKAS EVANGELOS* |
| 7 | ***INTRAROM S.A.*** | *INTRACOM* | *38.8* | *SOKRATIS KOKALIS MIHAI GHERMAN ARANAUTU VALENTIN* |
| 8 | ***DELTA ROMANIA SA*** | *DELTA* | *38.44* | *GIANNAKOPOULOS DIMITRIOS* |
| 9 | ***ICME ECAB SA*** | *VIOCHALCO HELLENIC CABLES* | *30* | *SAPOUNTZIS PERIKLIS. ARTEMIS NIKOLAOS.* |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 10 | ***BANC POST*** | *EFG EUROBANK* | *29.3* | *PETCULESCU ELENA, YIANNIS PEHLIVANIDIS* |
| 11 | ***CHIPITA ROMANIA*** | *CHIPITA INT'L* | *28* | *SIMITSIS PANAGIOTIS* |
| 12 | ***DOLPHIN SA*** | | *27.4* | *MALLIDEROS TH. , TIRPINTIRIS A.* |
| 13 | ***PIRAEUS BANK*** | *PIRAEUS BANK* | *23* | *ODOBESCU EMANUEL SOFRONIS STRINOPOULOS* |
| 14 | ***EMPORIKI BANK-ROMANIA SA*** | *COMMERCIAL BANK OF GREECE* | *17.8* | *SOFIANOS STELYANOS DIONYSATOS GEORGIOS* |
| 15 | ***EGNATIA BANK ROMANIA SA*** | *EGNATIA BANK SA* | *17.57* | *STRATOPOULOS MARINOS* |
| 16 | ***DORNA LACTATE S.A.*** | *ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* | *17.56* | *VALVIS GIANNIS* |
| 17 | ***SOMETRA SA*** | *MYTILINEOS HOLDING* | *15.69* | *MANAKANATAS GEORGIOS SAMARAS DIMITRIS* |
| 18 | ***ALUMIL-ROM INDUSTRY*** | *ALUMIL* | *15* | *SOTIRIOU MICHALIS* |
| 19 | ***ALEXANDRION GROUP ROMANIA*** | | *15* | *NAWAF SALAMEH BITZARAKIS STELIOS* |
| 20 | ***GERMANOS TELECOM ROMANIA SA*** | *GERMANOS* | *12.28* | *KAKOULIDIS NIKOLAOS* |
| 21 | ***STIROM SA*** | *YIOULA* | *12* | *BARLAGIANNIS NIKOS* |
| 22 | ***ELGEKA-FERFELIS ROMANIA SRL.*** | *ELGEKA* | *10.8* | *FERFELIS IOANNIS* |
| 23 | ***INFORM LYKOS SA*** | *INFORM P. LYKOS SA* | *10* | *MANIAS SPIROS ZORZOLAN VE* |
| 24 | ***STAR FOODS SRL*** | *RE-MI - (ΠΡΩΗΝ) TASTY FOODS* | *10* | *MITZALIS KONSTANTINOS* |
| 25 | ***FRIGOGLASS ROMANIA SRL*** | *FRIGOGLASS AVEE* | *8.12* | *SOULIS VASSILIS* |
| 26 | ***ATLAS TRADING ROMANIA, BALKAN FOTO*** | *ATLAS TRADE ROMANIA* | *8.05* | *SITINAS NIKOLAOS* |
| 27 | ***BEST FOODS SRL.*** | *AMERICAN SNACKS- BEST FOODS* | *7* | *OHONOS EPAMINONDAS, DIMOPOULOS KONST.* |
| 28 | ***AEGEK ROM*** | | *6.5* | *SOFATZIS NIKOLAOS* |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | ***CONSTRUCT SA*** | | | *KAPRARAS ANTONIOS* |
| 29 | ***DIEKAT CONSTRUCT SRL.*** | *DIEKAT* | *6.11* | *IGNATIADIS ALEXANDROS* |
| 30 | ***M.J.MAILLIS ROMANIA*** | *M.J. MAILLIS SA* | *6* | *GLIKAS NIKITAS, TRAKADAS MICHALIS* |
| 31 | ***GARANTA SA*** | | *5.99* | *KONSTANTINOS ARGIROPOULOS* |
| 32 | ***ROMSAR SA SARANTIS*** | *SARANTIS SA* | *5* | *COSTI TUDORACHE* |
| 33 | ***ELMEC ROMANIA SRL*** | *NIKE* | *4,5* | *KALAMARAS ILIAS* |
| 34 | ***NEOSET ROMANIA SA.*** | *NEOSET SA* | *4.5* | *MENTESIDIS BABIS* |
| 35 | ***INTERAMERICAN ROMANIA S.A.*** | *INTERAMERICAN SA* | *4.3* | *ALEXIADIS ATHANASIOS* |
| 36 | ***ECVA 2000 SRL*** | *ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* | *3.7* | *TASSOU GRIGORIOS, TASSOU TEODOROS* |
| 37 | ***TECHNICAL OLYMPIC SA*** | *MOCHLOS SA* | *3.55* | *MICHAIL PALEODIMOPOULOS* |
| 38 | ***ROMCOLOR 2000 SA*** | *PLASTIKA KRITIS* | *3.35* | *POGONARU GEORGIANA LEBIDAKIS MICHAEL* |
| 39 | ***SYSWARE ROMANIA SRL*** | *ALTEC GROUP* | *3.3* | *IOANNOU VASSILIS* |
| 40 | ***IFANTIS ROMANIA SRL*** | *IFANTIS SA* | *3.2* | *RESVANIS KONSTANTINOS* |
| 41 | ***AEGEF GRUP SRL*** | | *2.95* | *KAPRARAS ANTONIOS* |
| 42 | ***INTERSTAR CHIM S.A*** | *ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* | *2.89* | *VERGITSIS DIMITRIOS* |
| 43 | ***KONTIROM SA*** | *ARCELOR GROUP* | *2.5* | *MALETZIDIS STEREIOS, MARIAN PARVU* |
| 44 | ***GENCO ELECTRIC ROM FOURLIS*** | *FOURLIS HOLDINGS SA* | *2.41* | *IONAS AKIS BALTAS DIMITRIS* |
| 45 | ***CABLUL ROMANESC*** | *KATRADIS* | *2* | *KARAMOUZIS STAMATIOS GKOLOMAZOS GIANNIS* |
| 46 | ***MEDSANA BUCHAREST MEDICAL CENTER*** | *ATHENS MEDICAL CENTER SA* | *1.92* | *CHANIOTIS VASSILIS* |
| 47 | ***ELMEC ROMANIA SRL*** | *NIKE* | *1.77* | *KALAMARAS ILIAS* |
| 48 | ***ALPHA LEASING*** | *ALPHA LEASING* | *1.7* | *GOGOS ARIS* |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | ***ROMANIA SA*** | | | |
| 49 | ***ALPHA FINANCE ROMANIA SA*** | *ALPHA FINANCE* | *1.65* | *TAMVAKAS DIMITRIOS* |
| 50 | ***MEDISYSTEM HOSPITAL*** | *EUREKO GROUP-INTERAMERICAN* | *1.63* | *ILAN GONEN* |
| 51 | ***TEROM THEMELIODOMI SRL*** | *THEMELIODOMI* | *1.59* | *PASCHALIS PAGANIAS* |
| 52 | ***ARGO-ROM PLASTICS S.A.*** | *ARGO AEVE* | *1.57* | *MARCU MARIAN* |
| 53 | ***LIBEDI PRINTING SRL*** | *LIBERIS PUBLICATIONS SA* | *1.5* | *DASOPOULOS YANNIS* |
| 54 | ***PESCARUL XIFIAS GROUP SA*** | *XIFIAS SA / KAVALA'S FISHERY PRODUCTS* | *1.31* | *IORGA SORIN, PATSAKAS* |
| 55 | ***GECA SA*** | *GENERAL CABLES ORFANIDIS BROS SA* | *1* | *DOUNIAS CHRISTOS, TRAPALIS PANOS* |
| 56 | ***ANKER ROMANIA SA*** | *ALPACK* | *0.96* | *SOFIANOS IOANNIS* |
| 57 | ***BEAUTY SHOP*** | *BEUTY SHOP* | *1,10* | *BETHAVAS GEORGIOS* |
| 58 | ***A.G. PETZETAKIS ROMANIA S.R.L.*** | *PETZETAKIS GROUP* | *0.73* | *KOVANIS IORGOS* |
| 59 | ***MARINOPOULOS ROMANIA SA*** | *MARKS & SPENCER* | *1,05* | *BETHAVAS GEORGIOS* |
| 60 | ***MOCASINO S.A.*** | *ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* | *0.5* | *KOUTSOURADIS NIKOLAOS* |
| 61 | ***C. BALAFAS ROMANIA SRL*** | *GENIKI MIHANIKI ATE / C. BALAFAS ATE* | *0.3* | *BOURAS DIMITRIS RAPTI VASSILIKI* |

http://athens.cafebabel.com/el/post/2010/11/11

## 3.1.5 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Σε βασικό και σταθερό τροφοδότη της κερδοφορίας του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, σε μια περίοδο όπου στη χώρα μας η δημοσιονομική κρίση επηρεάζει όλα τα οικονομικά μεγέθη της οικονομίας και κατ' επέκταση και του τραπεζικού συστήματος, αναδεικνύεται η "Φινάνς Μπανκ" (Finansbank), θυγατρική του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας στην Τουρκία, όπως προκύπτει από την επιμέρους ανάλυση των αποτελεσμάτων εξαμήνου. Ειδικότερα, το πρώτο εξάμηνο του έτους, όταν ο Όμιλος της Εθνικής από τη δραστηριότητα του στην Ελλάδα παρουσίασε ζημίες 159 εκατ. ευρώ,

κυρίως, βέβαια, από τις εφάπαξ φορολογικές επιβαρύνσεις ύψους 93 εκατ. ευρώ, αλλά και από τις ζημίες από το χαρτοφυλάκιο ομολόγων, ύψους 249 εκατ. ευρώ, στην Τουρκία μέσω της Finansbank παρουσίασε καθαρά κέρδη 251 εκατ. ευρώ, αυξημένα μάλιστα κατά 8% έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2009.

Η ανάκαμψη δε της τουρκικής οικονομίας δημιουργεί προσδοκίες για περαιτέρω ενίσχυση της αναπτυξιακής πορείας της Finansbank. Άνοδο σημείωσαν, εξάλλου, και όλα τα βασικά οικονομικά μεγέθη της τράπεζας και ιδιαίτερα οι χορηγήσεις κα οι καταθέσεις. Τον Ιούνιο του 2010, οι συνολικές χορηγήσεις της Finansbank ανέρχονταν σε 14,7 δισ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 25%, έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2009. Ειδικότερα, οι χορηγήσεις λιανικής τραπεζικής εξακολουθούν να αποτελούν την αιχμή της αναπτυξιακής δυναμικής της Finansbank και συνεχίζουν να αυξάνονται με ρυθμό 30% από το πρώτο εξάμηνο του 2009 και να φθάνουν τα 7,4 δισ. ευρώ. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο τέλος του πρώτου εξαμήνου διαμορφώθηκαν σε 5,6% επί του συνολικού χαρτοφυλακίου, σημειώνοντας βελτίωση σε σχέση με τα επίπεδα του τέλους του 2009, εξέλιξη που όπως σημειώνει η διοίκηση της τράπεζας, συμβαδίζει με την ανάκαμψη της τουρκικής οικονομίας και σηματοδοτεί τη δραστική αποκλιμάκωση του ρυθμού παραγωγής νέων επισφαλειών. Θετικές επιδόσεις επιτεύχθηκαν στις καταθέσεις της Finansbank οι οποίες εξακολουθούν να αυξάνονται ως αποτέλεσμα της στρατηγικής της τράπεζας, να διευρύνει την καταθετική της βάση, καταγράφοντας αύξηση 29% τους τελευταίους δώδεκα μήνες. Η αύξηση των καταθέσεων, σε τοπικό νόμισμα, ανήλθε σε 49% έναντι του Ιουνίου του 2009. Τον Ιούνιο του 2010 η σχέση χορηγήσεων προς καταθέσεις της τράπεζας διαμορφώθηκε σε 128%, με τις καταθέσεις να αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης των εργασιών της.

**<u>ΝΑ Ευρώπη:</u>** Ικανοποιητική οργανική κερδοφορία Στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης η Εθνική τράπεζα διαθέτει παρουσία στη Βουλγαρία μέσω της εξαγοράς της United Bulgarian Bank (το 2000), στην ΠΓΔΜ μέσω της Stopanska Banka (που εξαγόρασε επίσης το 2000), της Banca Romaneasca στη Ρουμανία (το 2003) και της Vojvodjanska Banka στη Σερβία, που εξαγοράστηκε το 2006 από την Εθνική. Διαθέτει, επίσης, παρουσία σε Αλβανία και Κύπρο. Σε ορισμένες από τις χώρες αυτές κατέχει σημαντικά μερίδια αγοράς με βάση το ενεργητικό.

Ειδικότερα, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ), η Εθνική Τράπεζα στη Βουλγαρία κατέχει μερίδιο άνω του 11,50% στην τοπική αγορά και στην ΠΓΔΜ μερίδιο που προσεγγίζει το 25%. Τα καθαρά κέρδη στην περιοχή ανήλθαν το πρώτο εξάμηνο σε 50 εκατ. ευρώ, έναντι 56 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009, επιβαρημένα από υψηλές προβλέψεις που ανήλθαν σε 96 εκατ. ευρώ. Τα οργανικά κέρδη προ προβλέψεων ανήλθαν σε 150 εκατ. ευρώ έναντι 134 εκατ. ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2009. Το συνολικό ύψος χορηγήσεων στη ΝΑ Ευρώπη ανέρχεται σε 7,8 δισ. ευρώ, καταγράφοντας μικρή κάμψη της τάξης του 4% έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2009 (8,2 δισ. ευρώ) Το συνολικό ύψος των καταθέσεων διαμορφώθηκε σε 4,5 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4% έναντι του πρώτου εξαμήνου του 2009, εξέλιξη ενθαρρυντική καθώς ο Όμιλος διευρύνει έτσι τις πηγές χρηματοδότησής του, με αποτέλεσμα να βελτιώνεται περαιτέρω ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις στη ΝΑ Ευρώπη, κατά 17 ποσοστιαίες μονάδες μέσα σε ένα έτος. Η επίδοση αυτή, αναφέρει

η διοίκηση της Εθνικής, επαληθεύει την εκτίμηση ότι μεσοπρόθεσμα οι θυγατρικές της στην περιοχή θα καταστούν πρακτικά αυτοχρηματοδοτούμενες. ΝΑ Ευρώπη-Δραστηριοποιούνται περισσότερες από 8.000 ελληνικές επιχειρήσεις-Δίκτυο 3.400 καταστημάτων από τις ελληνικές τράπεζες Σημειώνεται ότι η ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης δεν βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος μόνον της Εθνικής Τράπεζας, αλλά και όλων των υπόλοιπων ισχυρών ελληνικών τραπεζών. Κι αυτό γιατί, μεταξύ άλλων, στις χώρες της περιοχής, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, λειτουργούν περισσότερες από 8.000 ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες χρειάζονται στήριξη. Σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός από τις επιχειρήσεις αυτές πραγματοποιούν στις χώρες της περιοχής άνω του 20% του συνολικού τους κύκλου εργασιών.

Παράλληλα, οι χώρες της ΝΑ Ευρώπης είναι από τους σημαντικότερους οικονομικούς εταίρους της Ελλάδας, καθώς το 27% των ελληνικών εξαγωγών κατευθύνεται προς αυτές, με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και με ισχυρά αυξανόμενο ρυθμό, έναντι μόλις 4% των εξαγωγών της χώρα μας προς τις ΗΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές τράπεζες, έως το τέλος του 2009, είχαν αναπτύξει στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης ένα δίκτυο 3.400 καταστημάτων, με περισσότερους από 50.000 εργαζόμενους και παρουσίασαν κέρδη προ φόρων συνολικού ύψους 607,3 εκατ. Ευρώ.

## 3.1.6 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΚΙΝΑ

Σε αγώνα δρόμου πρέπει να επιδοθεί η Ελλάδα, προκειμένου να αναπτύξει επιχειρηματικές σχέσεις με τη ραγδαία αναπτυσσόμενη αγορά της Κίνας, όπως διαπιστώνουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, παράγοντες και επιχειρηματίες. Η Ελλάδα έχει χάσει πολύ χρόνο όσον αφορά την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στην Κίνα, ενώ περιορίζεται το εύρος των δυνατοτήτων αξιοποίησης των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων, καθώς άλλες χώρες καταλαμβάνουν το έδαφος προσφέροντας παρόμοια προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτουν τις ανάγκες της κινεζικής αγοράς.

Υπάρχουν, ωστόσο, ακόμη αρκετές ευκαιρίες για πολλούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας με σημαντικότερους τον τουρισμό, τις κατασκευές και τη ναυτιλία. Όσον αφορά τον τουρισμό, με βάση τις εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, περί τα 100 εκατ. Κινέζοι θα κάνουν τουρισμό κάθε χρόνο στην Ευρώπη. Ήδη οι καταξιωμένοι τουριστικοί προορισμοί της γηραιάς ηπείρου (Γαλλία, Βρετανία και Ισπανία) ερίζουν για την προσέλκυση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μεριδίου αυτής της πολυάνθρωπης αγοράς. Το άνοιγμα γραφείου του ΕΟΤ στο Πεκίνο αποτελεί ένα θετικό βήμα, όμως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι τρεις παραπάνω χώρες διαθέτουν οργανωμένα γραφεία σε πολύ περισσότερες πόλεις της Κίνας και προωθούν ολοκληρωμένα πακέτα διακοπών με επιδότηση των συνεργαζόμενων κινεζικών τουριστικών γραφείων.

Όσον αφορά τον κατασκευαστικό τομέα, θα πρέπει να αναφερθεί ότι από το 1996, όπου για πρώτη φορά δόθηκαν κίνητρα σε όλους τους πολίτες για την απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας, οι προοπτικές ανάπτυξης του τομέα αυτού είναι τεράστιες, δεδομένων και των συνεχώς αυξανόμενων εγχώριων και ξένων καταθέσεων και αποταμιεύσεων. Σημειώνεται ότι οι συνολικές ιδιωτικές αποταμιεύσεις ανέρχονται σε περίπου 500 δισ. δολάρια, λόγω της υψηλής ροπής των Κινέζων για αποταμίευση. Τέλος, η ελληνική ναυτιλία, παρά την κάμψη των ναύλων που σημειώθηκε στο πρόσφατο παρελθόν, καλύπτει τις μεγάλες εισαγωγικές και εξαγωγικές ανάγκες της κινεζικής οικονομίας. Σημειώνεται ότι η Κίνα είναι δεύτερη παγκοσμίως στην κατανάλωση πετρελαίου μετά τις ΗΠΑ, ενώ, παράλληλα, είναι ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εισαγωγέας και καταναλωτής αλουμινίου, σιδήρου, χαλκού και λιγνίτη. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2004 η Κίνα εισήγαγε 110 εκατ. τόνους αργού πετρελαίου. Το 80% του πετρελαίου αυτού μεταφέρθηκε με ξένα τάνκερ από τα οποία το 80% ήταν ελληνικά.

Επίσης, πολλοί Έλληνες επιχειρηματίες επιλέγουν τα κινεζικά ναυπηγεία για τη ναυπήγηση των πλοίων τους. Το 2004, 110 ελληνικά πλοία πραγματοποίησαν ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες σε κινεζικά ναυπηγεία, ενώ 10 από αυτά ναυπηγήθηκαν εξ ολοκλήρου στην Κίνα. Ήδη πολλές γνωστές ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες έχουν επισκεφθεί την Κίνα αναζητώντας συνεργασία για την ανάληψη διοίκησης σε ναυπηγεία ή αποκλειστικές συμφωνίες με αυτά.
Η παροχή επανεκπαίδευσης είναι ένας ακόμη επιχειρηματικός τομέας που αναμένεται να προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες στο μέλλον, ειδικά αν συνδυαστεί με τις αυξανόμενες ανάγκες των Κινέζων διευθυντικών στελεχών για τεχνογνωσία σε όλους τους τομείς διοίκησης επιχειρήσεων.

Η Κίνα επιδιώκει να εισάγει μεθόδους διοίκησης και εμπειρία για να αναζωογονήσει τον δημόσιο τομέα της οικονομίας της, ο οποίος υπολειτουργεί, δημιουργώντας πάρα πολλά προβλήματα και απειλώντας σοβαρά την οικονομική ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της χώρας.

Με βάση τα παραπάνω και ως γενική διαπίστωση, η Ελλάδα πρέπει να κινηθεί οργανωμένα και σε παράλληλα επίπεδα, ώστε οι προσπάθειες που αναπτύσσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να υποστηρίζονται από φορείς και οργανισμούς καθώς και συντονισμένες ενέργειες, στο πλαίσιο της οικονομικής διπλωματίας από την πλευρά της ελληνικής κυβέρνησης.

### *Οι ελληνικές επιχειρήσεις στην Κίνα*

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του υπουργείου Εμπορίου της Κίνας, το σύνολο των ελληνικών επενδύσεων από το 1992 μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 2004 ανέρχεται σε 49 επενδυτικά έργα, με συμβατικό συνολικό κεφάλαιο 1,10 δισ. δολ. και με υλοποιημένες επενδύσεις της τάξης των 58,49 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ.
Μεταξύ των κυριότερων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Κίνα είναι οι:

Alpha Bank, Eurobank, S&B, Κυριακίδης Μάρμαρα, Folli-Follie, Intralot, Intracom, Πλαστικά Κρήτης, Τεχνική Προστασίας Περιβάλλοντος, ΕΤΜΑ, Tsakos Shipping Group of Companies, Cocomat, Goldair.

Τα μεγάλα πλεονεκτήματα της Κίνας για τους επενδυτές είναι το χαμηλό κόστος εργασίας, η τεράστια αγορά, η χαμηλή φορολογία, η αυξανόμενη αγοραστική δύναμη του Κινέζου καταναλωτή, οι άφθονες πρώτες ύλες, οι φορολογικές απαλλαγές (ο μέσος όρος φόρου εισοδήματος είναι 24%), η πολιτική θέληση για την προώθηση ξένων επενδύσεων, οι ανάγκες για σχεδόν όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες και τα υψηλά περιθώρια κόστους.

Μειονεκτήματα για τους επενδυτές είναι η έλλειψη διαφάνειας σε νόμους και κανονισμούς, η πολιτική αστάθεια, ο προστατευτισμός σε κάποιους κλάδους και επιχειρηματικά πεδία, η μη πλήρης συμμετοχή στο διεθνές δίκτυο εμπορίου, η έλλειψη υποδομής (ειδικά στην ενδοχώρα), η έλλειψη προηγμένου εξοπλισμού, μηχανημάτων και διοικητικής τεχνογνωσίας, η αργή λήψη αποφάσεων από την κυβέρνηση. Επιπλέον, τα κυριότερα εμπόδια ανάπτυξης επιχειρηματικότητας, ειδικότερα για τις ελληνικές επιχειρήσεις στην Κίνα, είναι:

α) Η Κίνα δεν ευνοεί τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις καθώς η προσέγγιση της κινεζικής αγοράς απαιτεί χρόνο και χρήμα, β) Η γεωγραφική απόσταση που χωρίζει τις δύο χώρες είναι αρκετά μεγάλη, γ) Οι δαπάνες εξαγωγών είναι αρκετά υψηλές για τη μέση ελληνική εξαγωγική επιχείρηση και οι απαιτήσεις της διαδικασίας εξαγωγής είναι αρκετά πολύπλοκες, ενώ οι απαιτήσεις της κινεζικής αγοράς αυξάνονται σε όρους ποιότητας, ανταγωνιστικότητας, τιμής και ποσοτήτων, δ) Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην επιχειρηματική νοοτροπία, στην επικοινωνία και στον πολιτισμό.
Οι παραπάνω δυσκολίες μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με την επιτόπου συνεχή παρουσία και ενεργό δραστηριοποίηση του Έλληνα επιχειρηματία στην κινεζική αγορά.
Επιχειρηματικό Συμβούλιο Ελλάδας-Κίνας:
Στόχος, η ενθάρρυνση των επενδύσεων.

Σημαντικές πρωτοβουλίες έχει αναλάβει, παρότι νεοσύστατο, το Επιχειρηματικό Συμβούλιο Ελλάδας-Κίνας, για τη δημιουργία στενών οικονομικών σχέσεων των μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων με τη ραγδαία αναπτυσσόμενη κινεζική οικονομία. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, το Συμβούλιο έχει προσκαλέσει στις αρχές Νοεμβρίου στην Ελλάδα τον πρόεδρο του Χρηματιστηρίου της Σαγκάης θεωρώντας ότι η συνεργασία με το Χρηματιστήριο της Σαγκάης, η οποία μόλις ξεκίνησε, έχει ευοίωνες προοπτικές ανάπτυξης. Η επίσκεψη του προέδρου ενός από τα κορυφαία χρηματιστήρια του κόσμου έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον του ελληνικού επιχειρηματικού κόσμου, σε συνδυασμό με το ενδιαφέρον που υπάρχει για τη γενικότερη πορεία της κινεζικής οικονομίας.

www.anoiktoforum.gr

www.espa.gr

http://ec.europa.eu/index_en.htm

www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/pr/576/576974/576974el.pdf

http://www.voreini.gr

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

# ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

## 4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ολοένα και περισσότερες Ελληνικές επιχειρήσεις μεταφέρονται στο εξωτερικό είτε αλλάζοντας ολοκληρωτικά έδρα είτε ανοίγοντας υποκαταστήματα. Κατά κύριο λόγο οι Ελληνικές επενδύσεις εκτός συνόρων βρίσκονται σε Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία και Κύπρο. Παρακάτω θα μελετήσουμε εκτενώς τέτοια παραδείγματα.

## 4.2 ΕΤΑΙΡΕΙΑ GOODYS

Η GOODY'S σήμερα, 25 χρόνια μετά την ίδρυσή της, αποτελεί τον αδιαμφισβήτητο ηγέτη στην ελληνική αγορά γρήγορης εστίασης και μια από τις πλέον υπολογίσιμες δυνάμεις του κλάδου στην Ευρώπη. Τα εστιατόρια GOODY'S προσφέρουν προϊόντα ποιότητας με ξεχωριστή γεύση προσαρμοσμένη στις γευστικές απαιτήσεις του καταναλωτή, ορθολογική σχέση ποιότητας και τιμής, ταχύτητα, καθαριότητα και υγιεινή, σύγχρονο περιβάλλον και εξυπηρέτηση από άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό.

Από το 1994, η GOODY'S έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της στην συνεχώς αναπτυσσόμενη, στην Αμερική και την Ευρώπη, αγορά των cafe, με τη δημιουργία της αλυσίδας FLOCAFE ESPRESSO BARS. Το ξεχωριστό στοιχείο της αλυσίδας FLOCAFE είναι η μεγάλη ποικιλία καφέ που περιλαμβάνει 27 διαφορετικά είδη, καθώς και πολλά συνοδευτικά σνακς, σάντουιτς, γλυκά, παγωτά.

Σήμερα, η εταιρεία, κατέχει το 47% της αγοράς 'οργανωμένων αλυσίδων γρήγορης εξυπηρέτησης' και το 80% στην κατηγορία 'αλυσίδων εστιατορίων τύπου burger' , με περισσότερα από 160 εστιατόρια GOODY'S στην Ελλάδα, 9 στο εξωτερικό (6 στην Κύπρο και 3 στη Βουλγαρία) και 50 FLOCAFE ESPRESSO BARS στην εγχώρια αγορά, ενώ και τα δύο εμπορικά σήματα έχουν ήδη κάνει την εμφάνισή τους με καταστήματα σε πλοία. Στην αλυσίδα εστιατορίων απασχολούνται περισσότεροι από 5.000 εργαζόμενοι, ενώ στην αλυσίδα FLOCAFE εργάζονται περισσότερα από 700 άτομα.

Το πρώτο κατάστημα GOODY'S άνοιξε στη Θεσσαλονίκη το 1975, ενώ η Αθήνα απέκτησε το πρώτο της GOODY'S το 1981, στην οδό Σόλωνος. Έκτοτε, η αλυσίδα αναπτύχθηκε ταχύτατα με την μέθοδο του franchise.

Η επέκταση της GOODY'S στο εξωτερικό άρχισε το 1997, με την λειτουργία των πρώτων εστιατορίων στην Κύπρο και την Βουλγαρία. Η είσοδος της ΔΕΛΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, το 2001, αρχικά σε ποσοστό 25,4% και στη συνέχεια σε ποσοστό 63,08%, σηματοδοτεί την είσοδό της ΔΕΛΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. στον τομέα υπηρεσιών τροφίμων και θέτει την GOODY'S και τον Όμιλο σε ευρύτερη αναπτυξιακή τροχιά, σε νέο πλέον πλαίσιο, βασισμένο στον θεσμό των στρατηγικών επιχειρησιακών μονάδων.

Τον Νοέμβριο 2001 υπογράφηκε δεσμευτικό μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ των ΔΕΛΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ, GOODY'S και Hellenic Catering αφ' ενός και SODEXHO ALLIANCE αφ’ ετέρου με αντικείμενο την από κοινού δραστηριοποίηση στην ελληνική και κυπριακή αγορά

http://learningsupport.elke.uoa.gr/tee_episkepsis/appdata/documents/goodys%20%CE%B1.%CE%B5..doc

## 4.3. Συνεργασία «ΚΟΡΡΕ» και πολυεθνικής JOHNSON & JOHNSON

Οι σημαντικές εμπορικές επιτυχίες της εταιρείας φυσικών καλλυντικών «ΚΟΡΡΕΣ Α.Ε.» στις ΗΠΑ συνεχίζονται. Μετά τον Ιούλιο του 2009, οπότε ξεκίνησε η διάθεση ενός κιτ με καλλυντικά «ΚΟΡΡΕΣ» σε όλους τους επιβάτες διακεκριμένης θέσης της μεγαλύτερης αεροπορικής εταιρείας των ΗΠΑ, της DELTA, στις 14 τρέχοντος ανακοινώθηκε επίσημα -σε δημοσίευμα του έγκριτου περιοδικού Women's Wear Daily- μία ακόμη συμφωνία συνεργασίας (licensing agreement) του «ΚΟΡΡΕ», αυτή τη φορά με την πολυεθνική εταιρεία JOHNSON & JOHNSON.

Ειδικότερα, μέσω της παραχώρησης των σχετικών δικαιωμάτων χρήσης, η JOHNSON & JOHNSON θα αποκτήσει, από τον Ιανουάριο του 2011, τον πλήρη και αποκλειστικό έλεγχο της διανομής των προϊόντων «ΚΟΡΡΕΣ» στη Βόρεια Αμερική. Το ίδιο θα ισχύει και για τα λοιπά προϊόντα της «ΚΟΡΡΕΣ», που φέρουν την λιγότερο γνωστή εμπορική επωνυμία "King and Queens". Σημειώνεται ότι μέχρι τώρα η διείσδυση της ελληνικής εταιρείας στην αμερικανική αγορά γινόταν μέσω της θυγατρικής της Korres Natural Products USA, Inc., που είχε συσταθεί στην Πολιτεία της Ν.Υόρκης στις 4/2/2004 με πρόεδρο τον κ. Robert De Baker.

Το ήδη υπάρχον δίκτυο των 400 περίπου σημείων πώλησης (στις αλυσίδες Wholefoods και Sephora), καθώς και τα δύο καταστήματα «ΚΟΡΡΕΣ» στις ΗΠΑ, επί της οδού Wooster 110 στο Soho του Μανχάτταν (άνοιξε το 2007) και επί της οδού Montague 140 στο Μπρούκλυν (άνοιξε το 2008), θα συνεχίσουν να υφίστανται. Εντούτοις, αυτό που παραμένει, επί του παρόντος, άδηλο είναι εάν τα προϊόντα της «ΚΟΡΡΕΣ» που θα κατευθύνονται στην αμερικανική αγορά θα συνεχίσουν να παράγονται στην Ελλάδα.

Ως προς τους οικονομικούς όρους της συμφωνίας, η αμερικανική εταιρεία υποχρεούται να καταβάλει αρχικά στην «ΚΟΡΡΕΣ» ως royalties 7.250.000 δολ. ΗΠΑ για την περίοδο 2011-19. Επιπλέον, η ελάχιστη εγγυημένη αποζημίωσή της -ανεξαρτήτως πωλήσεων- θα είναι 10.250.000 δολ. για το διάστημα έως το 2014. Ο ομογενής κ. Pericles Stamatiades, επικεφαλής (group chairman) του τμήματος προϊόντων ομορφιάς της JOHNSON & JOHNSON, χαρακτήρισε την ελληνική εταιρεία ως «μια καινοτόμο επωνυμία με δυναμικές προοπτικές».

www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/rad6C001**korres**.doc

Korres natural products

## 4.4 Ελληνικές Επενδύσεις στην Τουρκία

Το σύνολο των ελληνικών επενδύσεων στην Τουρκία υπερβαίνει τα 6 δις. $ και καλύπτει ποικίλους τομείς εκ των οποίων ο πλέον σπουδαιότερος είναι ο τραπεζικός. Η Ελλάδα βρίσκεται μέσα στους 5 πρώτους ξένους επενδυτές στην Τουρκία τα τελευταία πέντε έτη.

Η επένδυση της Εθνικής Τράπεζας στην Τουρκία μέσω της εξαγοράς της Finansbank που ολοκληρώθηκε το 2007, θεωρείται η μεγαλύτερη ελληνική εισροή κεφαλαίων στην γείτονα χώρα. Το 2006, η Εθνική είχε εξαγοράσει το 46% της Finansbank έναντι 2.154 δις Ευρώ και το 2007 αγόρασε το υπόλοιπο ποσοστό έναντι 1,7 δις. Ευρώ. Την ίδια χρονιά η Eurobank EFG προχώρησε σε αύξηση του ποσοστού συμμετοχής από 30% στο 70% στην τουρκική τράπεζα Tekfenbank, έναντι 142 εκατ. Ευρώ. Είχε προηγηθεί, το 2006, η επένδυση της Ίντραλοτ στην τουρκική Intelteck αξίας 69 εκατ. Ευρώ.

Οι μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Τουρκία, εκ των οποίων πολλές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, ξεπερνούν τις 35, με συνολικές επενδύσεις κεφαλαίου που υπερβαίνει τα 4 δις. Ευρώ.

| **Επωνυμία ελληνικής εταιρείας** | **Επωνυμία εταιρείας στην Τουρκία** | **Ποσοστό συμμετοχής – ιδιοκτησίας** |
|---|---|---|
| Alumil – Mylonas S.A. | Alunef Aluminyum San. A.Ş. | 100% |
| Antzoulatos Όμιλος Εταιρειών (Profi – Hobi – Inter Metal) | Profilas Sanayi Mamulleri İth. Ve İhr. Ltd. Şti. | 100% Antzoulatos Group |
| Bronze Art | Bronze İtalyan Banyo Mücevherati Tic. Ltd. Şirketi | 51% Dededimos Group S.r.I. (99% στην Ελλάδα) 49% Dededimos |
| BSB S.A. | Lifestyle Agent Tekstil Diş Ticaret A.Ş. | 100% |
| CARDIKO – C. Cardassillaris & Sons S.A. | Kardalco Kabuklu Kuruyemiş Gıda Dah. ve Harıcı Paz. San. | 50,01% |

| | | |
|---|---|---|
| | A.Ş. | |
| Χαριτόπουλος Κυριαζής | Kaynak İşi Sistemleri A.Ş. | 100% |
| Crete Plastics S.A. | Senkroma Boyar Madde Sanayi ve Ticaret A.Ş. | 90% |
| Delta Nomikos S.A. | Merko Gıda San. ve Tic. A.Ş. | 39% |
| EFG EUROBANK Ergasias | TEKFENBANK | 70%<br><br>30% Tekfen Holding Co., Inc. |
| Eurodrip S.A. | Eurodrip Damla Sulama ve Tic. A.Ş. | 98% |
| P.N. Gerolymatos S.A. | GENESİS İLAÇ VE SAĞLIK ÜRÜNLERİ A.Ş. | 80% |
| Golden Agent S.A. | Golden Agent II Tekstil Tic. A.Ş. | 100% |
| Grecian Magnesite S.A. | AKDENİZ MİNERAL KAYNAKLARI A.Ş. | 100% |
| INTRACOM IT SERVICES S.A. | GANTEK Bilgisayar Danışmanlık Ser. Tic. A.Ş. | 20% |
| INTRALOT S.A. | Inteltek internet Teknoloji Yatırım ve Danışmanlık Tic. A.Ş. | 45%<br><br>55% Turkcell |
| Kleeman Hellas S.A. | Kleeman Asansör S.A. | 70%<br><br>30% AMETAL S.A. |
| Κοτρότσιος Ιωάννης | Assos Commercial İth. İhr. Gıda Paz. Ltd. Şti | 50% |
| LINOMEDIA S.A. | LİNOMEDİA BASKI-YAYINCILIK SİSTEMLERİ SAN. ve TİC. A.Ş. | 80% |
| MAKAN S.A. | Metropolitan Gıda San. Tic. Ltd. Şti. | 50% |
| Leaf Tobacco A. Michailidis Group | Boromik Tütün Sanayi ve Tic. A.Ş. | 50% |
| MODA BAGNO – INTERNI – VERVERİS | Moda Bagno İç ve Dış Tic.İnş. Tur. San. A.Ş. | 100% |
| Εθνική Τράπεζα Ελλάδος | Finansbank A.Ş. | 99,44% |
| Nireus S.A. | İLKNAK SU ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. S.A. MİRAMAR SU ÜRÜNLERİ VE BALIK YEMİ ÜRETİMİ SAN. VE TİC. A.Ş. | 100% |

| | | |
|---|---|---|
| Palatlana Bros – Palaplast S.A. | Palaplast İzmir Plastik San. Tic. A.Ş. | 75% |
| P.E..T. Hellas Ltd. – Nestos | Akdeniz Yaş Gıda ve Konservecilik San. ve Tic. Şti. | 100% |
| Polychem Plastics S.A. | Mardav A.Ş. | 25% |
| RIDENCO S.A. | Ridenco Tekstil San. Ve Tic. A.Ş. | 100% |
| SARANTIS S.A. | Sarantis Türkiye A.Ş. | 85% |
| SATO S.A. | TCC The Chair Company | 100% |
| S & B Industrial Minerals S.A. | PABALK MADEN A.Ş. | 98,7% |

http://www.fortunegreece.com/article/ellines-epichirimaties-ependioun-85-dis-evro-stin-tourkia/

Επίσης :

Α. Η τσιμεντοβιομηχανία Τιτάν προχώρησε σε σύναψη συμφωνίας για τη δημιουργία κοινοπρακτικής επιχείρησης στην Τουρκία με την εταιρία Adocim Cimento Beton Sanayi ve Ticaret AS. (συμμετοχή Τιταν : 50%).

**Όμιλος TITAN**

Ο TITAN είναι ένας ανεξάρτητος πολυ-περιφερειακός Όμιλος, δραστηριοποιούμενος στον κλάδο τσιμέντου και άλλων συναφών δομικών υλικών. Με συνεχή ανάπτυξη στα υπέρ-100 χρόνια της λειτουργίας του και με την επιχειρησιακή βάση του στην Ελλάδα, εκτείνει σήμερα την παραγωγική και εμπορική παρουσία του σε 12 χώρες, έχοντας συνολικό αριθμό 5.903 άμεσα εργαζομένων περίπου και κύκλο εργασιών € 1.360.571 το 2009.

# 4.5 ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Οι Έλληνες επιχειρηματίες, επανακάμπτουν τα τελευταία χρόνια στην αγορά της Αφρικής, σπεύδοντας να επωφεληθούν από τα δελεαστικά επενδυτικά κίνητρα, που έχουν εισάγει πολλές από τις κυβερνήσεις της περιοχής. Αγορές στις οποίες είχε προ πολλού ατονήσει η άλλοτε κραταιά παρουσία των Ελλήνων, βρίσκονται και πάλι στο επίκεντρο του επενδυτικού ενδιαφέροντος.

Για παράδειγμα, ολοένα και περισσότερες εταιρίες, που δραστηριοποιούνται υπό ελληνική σημαία, «κατηφορίζουν» το τελευταίο διάστημα προς την Αίγυπτο και τη Νότια Αφρική, αλλά και προς άλλα κράτη της ευρύτερης περιοχής, δρομολογώντας νέα επενδυτικά ανοίγματα ή επεκτείνοντας την εμπορική τους παρουσία.

Οι τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, της ενέργειας, της ναυτιλίας, του εμπορίου, των δομικών υλικών, των τροφίμων και των ποτών, προσφέρουν κατά τα φαινόμενα γόνιμο έδαφος για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης στην Αφρική, από πλευράς των εξ Ελλάδας ορμώμενων επιχειρηματιών.

Πέραν όμως των επενδυτών από τη μητροπολιτική Ελλάδα, δυναμικό «παρών» δίδουν στην περιοχή και οι ομογενείς επιχειρηματίες, τοποθετώντας κεφάλαια εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες και δημιουργώντας θέσεις εργασίας για χιλιάδες ανθρώπους.

Πολλοί από τους Έλληνες επιχειρηματίες που στρέφουν το βλέμμα τους προς τη «Μαύρη Ήπειρο», επικεντρώνουν το επενδυτικό τους ενδιαφέρον στην Αίγυπτο. Τοποθετώντας σημαντικά κεφάλαια στη χώρα του Νείλου, επιστρέφουν σε μια αγορά, όπου η ελληνική επενδυτική παρουσία –κάποτε ιδιαίτερα ισχυρή- είχε προ 40ετίας σχεδόν νεκρώσει.

Οι καλά οργανωμένες βιομηχανικές περιοχές της Αιγύπτου, σε συνδυασμό με τον ευνοϊκό επενδυτικό νόμο, φαίνεται ότι δελεάζουν τους Έλληνες –και γενικότερα τους ξένους- επενδυτές να προτιμήσουν τη συγκεκριμένη αγορά ως «ορμητήριο» για τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους στην ευρύτερη περιοχή της Αφρικής. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι πολλές πολυεθνικές εταιρίες, τόσο από την Ευρώπη, όσο και από τις ΗΠΑ, έχουν προ πολλού αποκτήσει εγκαταστάσεις στη χώρα.

### 4.5.1 Προπομπός η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Από ελληνικής πλευράς, η **Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ)**, πάτησε «πόδι» στην Αίγυπτο προ εικοσαετίας και σήμερα συνεργάζεται με 43 αιγυπτιακές τράπεζες (correspondant banks).






Κοινοπραξία υπό την επωνυμία "Beni Suef Ciment CoR21; συγκρότησε στην Αίγυπτο η τσιμεντοβιομηχανία **TITAN**, ενώ μέσω joint ventures «ανοίχτηκαν» στη συγκεκριμένη αγορά και η **Kriti Exploration** (στην παραγωγή πετρελαίου), η **Χαρτοποιία Θράκης**, η βιομηχανία τροφίμων **CHIPITA** (παραγωγή κρουασάν) και η εταιρία ψυγείων αυτοκινήτων **Olympus-Kandemilis Co**.

**Εν αναμονή εγκρίσεων για νέες επενδύσεις**

Εκτός από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ήδη επιτυχώς στην αιγυπτιακή αγορά, υπάρχουν και άλλες ελληνικές εταιρίες, οι οποίες βρίσκονται σήμερα στη «λίστα αναμονής», περιμένοντας το «πράσινο φως» από τις αρμόδιες αρχές της χώρας, για να ξεκινήσουν και να υλοποιήσουν τον επενδυτικό σχεδιασμό τους.

Μεταξύ των επιχειρήσεων που πρόκειται σύντομα να εγκατασταθούν στην Αίγυπτο περιλαμβάνονται η βορειοελλαδική εισηγμένη **ΑΛΟΥΜΥΛ ΜΥΛΩΝΑΣ**, η οποία

αναζητεί έκταση για την ανέγερση παραγωγικής μονάδας και η **ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΙΑ ΚΟΘΑΛΗΣ**, που εξετάζει το ενδεχόμενο δημιουργίας joint venture με Αιγύπτιου εταίρους.

Πάντως, για αρκετό καιρό εκκρεμούν τα επενδυτικά σχέδια της ΤΕΧΝΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ για τη δημιουργία μονάδας χημικής απόχνωσης βαμβακόσπορου, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα, ως μοναδική χώρα της Ε.Ε με εμπειρία στο βαμβάκι, μπορεί να μεταφέρει σημαντική τεχνογνωσία για την ανάπτυξη του κλάδου στην Αίγυπτο.

**Μέλλον με «γεύση» από το παρελθόν**

Η κατακόρυφη αύξηση των «γαλανόλευκων» επενδύσεων θυμίζει τις εποχές των «παχιών αγελάδων», που έζησαν όσες ελληνικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνταν στην Αίγυπτο μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Όπως αναφέρεται σε πρόσφατο δημοσίευμα της ομογενειακής εφημερίδας «Νέο Φως», το εμπόριο της Αιγύπτου ελεγχόταν ουσιαστικά από ελληνικούς οίκους, όπως εκείνοι των αφών Τοσίτσα, του Κ.Μ.Σαλβάγου, των Χωρέμη, Μπενάκη και ΣΙΑ, του Ροδακανάκη και ΣΙΑ, του Α.Ζερβουδάκη, του Α.Ράλλη και του Συναδινού.

Μάλιστα, ο τελευταίος ίδρυσε και το πρώτο τραπεζικό ίδρυμα στη χώρα, εν έτει 1864, με τα περισσότερα από τα παραπάνω ονόματα να «φιγουράρουν» στο μετοχολόγιο της τράπεζας. Παρουσία στην Αίγυπτο είχε ήδη από το 1904 και η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, μέσω της Τραπέζης της Ανατολής, «με σκοπόν την εξυπηρέτησιν του Ελληνισμού».

**Δέλεαρ και η Νοτιότερη Αφρική**

Σε κάθε περίπτωση, το ελληνικό επενδυτικό ενδιαφέρον για τη «Μαύρη Ήπειρο» δεν αναλώνεται στην αγορά της Αιγύπτου, αλλά επεκτείνεται και στα εννέα κράτη της Νοτιότερης Αφρικής, με έμφαση στη Νότια Αφρική, τόσο λόγω των επαρκών υποδομών της, όσο και χάρη στον ηγεμονικό της ρόλο στην περιοχή.

Μέχρι σήμερα, ημεδαποί επιχειρηματίες, από τη μητροπολιτική Ελλάδα, έχουν επενδύσει στη Νότια Αφρική περί τα 300-350 εκατ. δολ. Πάντως, το συνολικό ύψος των ελληνικών κεφαλαίων που έχουν τοποθετηθεί στη χώρα -συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων των ομογενών- ξεπερνά τα 700 εκατ. δολάρια. Μάλιστα, οι ελληνικές επενδύσεις έχουν δημιουργήσει 100.000 άμεσες και 500.000 έμμεσες θέσεις εργασίας.







Παρούσα και στη Νότια Αφρική είναι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ πρόσφατα ανέλαβε επενδυτικές πρωτοβουλίες στη χώρα και ο όμιλος των γαλακτοβιομηχανιών **ΦΑΓΕ** και **ΕΒΓΑ**. Περαιτέρω, το «παρών» στην νοτιοαφρικανική αγορά δίδει και η εταιρία μπαταριών και ειδών κινητής τηλεφωνίας **ΓΕΡΜΑΝΟΣ**, στο εμπορικό επίπεδο.

### 4.5.2 Νέο ξεκίνημα για τους Έλληνες επιχειρηματίες της Αφρικής

Προτάσεις-«κλειδιά» για τη στήριξη των ομογενών επιχειρηματιών της «Μαύρης Ηπείρου», κατέθεσε τον περασμένο Μάρτιο ο αντιπρόεδρος του ΣΑΕ Αφρικής-Ασίας, Στ. Π. Ταμβάκης, μιλώντας κατά τη διάρκεια συνάντησης ομογενών επιχειρηματιών, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον πρόεδρο του Εμπορικού Επιμελητηρίου Αλεξάνδρειας, Β. Βαφειάδη. Ειδικότερα, οι κυριότερες προτάσεις του κ. Ταμβάκη ήταν –μεταξύ άλλων- οι εξής:

• Να προγραμματιστεί, κατά τα επόμενα δύο χρόνια, έκθεση προϊόντων Ελλήνων επιχειρηματιών Αφρικής-Ασίας, καθώς επίσης και συνέδριο ομογενών εμπόρων και επιχειρηματιών των δύο ηπείρων

• Να προωθηθεί η συμμετοχή ομογενών επιχειρηματιών της Αιγύπτου σε διεθνείς εκθέσεις του εξωτερικού, με τη χρηματοδοτική ενίσχυση και του ΣΑΕ

• Να δημιουργηθεί ιστοσελίδα στο Δίκτυο για τους ομογενείς επιχειρηματίες της Αφρικής και της Ασίας

• Να δημιουργηθεί βάση δεδομένων –"Who is WhoR21;- για τους ομογενείς επιχειρηματίες, αρχικά της Αιγύπτου και αργότερα της Αφρικής, με τη συνεργασία του ΣΑΕ και των κατά τόπους ελληνικών εμπορικών επιμελητηρίων

• Να ξεκινήσουν οι προεργασίες για τη δημιουργία Ελληνικού Εμπορικού-εκθεσιακού

Κέντρου στην Αλεξάνδρεια

• Να συμμετάσχει και ο ομογενειακός επιχειρηματικός κόσμος της Αφρικής και της Ασίας, στις προσφορές για την ανάληψη έργων και προμηθειών κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, στην Αθήνα

• Να συντονιστούν οι προσπάθειες, ώστε τα ελληνικά προϊόντα να προωθούνται σε χώρες της Αφρικής και της Ασίας

http://omogeneia.ana-mpa.gr/specials/africa/part_b/investments.htm

## 4.6 Επενδυτικές ευκαιρίες στα Αραβικά κράτη

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών της Ελλάδας προς τις αραβικές χώρες στα πλαίσια των συνολικών εμπορικών συναλλαγών της Ελλάδας με τις χώρες αυτές . Επιπλέον υπάρχουν ελληνικές επενδύσεις στις αραβικές χώρες , κυρίως στην Αίγυπτο, και θα μπορούσε, από ό,τι διαφάνηκε από τις εισηγήσεις, να υπάρξει ακόμα μεγαλύτερη ροή επενδύσεων από την Ελλάδα προς τις αραβικές χώρες . Οι παλαιές καλές και ανεπτυγμένες οικονομικές σχέσεις που είχαν οικοδομηθεί τη δεκαετία του 70 και του 80 αναβιώνουν και πάλι. Οι αποδείξεις αυτής της θετικής εξέλιξης είναι αρκετές και σε αρκετές περιπτώσεις εντυπωσιακές.

Στην Αίγυπτο και τη Λιβύη φιλοξενούνται ήδη ελληνικά επιχειρηματικά συμφέροντα τα οποία στο πλαίσιο κοινοπραξιών πραγματοποιούν έρευνες για τον εντοπισμό και την εκμετάλλευση κοιτασμάτων αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ενώ η Αλγερία αποτελεί από ετών προμηθευτή της χώρας μας σε φυσικό αέριο. Τα δύο διυλιστήρια της χώρας μας προμηθεύονται πετρέλαιο από τις αραβικές χώρες και επιστρέφουν ένα μικρό μέρος αυτών με τη μορφή καυσίμων.

Οι κατασκευαστικές μας εταιρείες συμμετέχουν ξανά σε πάρα πολύ μεγάλα κατασκευαστικά προγράμματα. Η Ελλάδα αποτελεί μια παραδοσιακά φίλη χώρα των αραβικών κρατών και έχει δυνατούς ιστορικούς, πολιτισμικούς και εμπορικούς δεσμούς μαζί τους από την αρχαιότητα ως τις ημέρες μας. Σήμερα το γεγονός ότι είμαστε μέλος της Ενωμένης Ευρώπης και αποτελούμε τη φυσική γέφυρα ανάμεσα στην Ευρώπη και τον Αραβικό κόσμο, μπορεί να αξιοποιηθεί ακόμη περισσότερο για το αμοιβαίο συμφέρον.

Ο αραβικός κόσμος έχει γνωρίσει σημαντική οικονομική ανάπτυξη και κοινωνικές αλλαγές με το πέρασμα του χρόνου και λόγω των τιμών του πετρελαίου, έχει πλεόνασμα πόρων που είναι διαθέσιμοι προς επενδύσεις. Η νέα οικονομία, οι ελεύθερες ζώνες, οι τομείς των μεταφορών, του εμπορίου, της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, των κατασκευών, του τουρισμού και τα προγράμματα ιδιωτικών και δημόσιων συνεργασιών

δημιουργούν το κατάλληλο περιβάλλον συνεργασίας μεταξύ Αραβικών και Ελληνικών Εταιρειών.

Η Ελλάδα θέλει να προσελκύσει ξένες επενδύσεις, ειδικά από τον αραβικό κόσμο και από την άλλη πλευρά ο Αραβικός Κόσμος παρουσιάζει ένα ενθαρρυντικό κλίμα επενδύσεων για να προσελκύσει ξένους επενδυτές, εκ των οποίων οι Έλληνες είναι ευπρόσδεκτοι λόγω των πολύ δυνατών σχέσεων φιλίας.

Υπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς μέσα από τους οποίους η Ελλάδα με τα Αραβικά Έθνη από κοινού μπορούν να αναπτύξουν μια νέα δυναμική στις διμερείς οικονομικές σχέσεις τους. Ορισμένοι από αυτούς τους τομείς είναι οι εξής:

**1**. Η διαχείριση ενεργειακών θεμάτων, αποτελεί σημαντική διάσταση της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας. Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αλλαγές στο ενεργειακό γίγνεσθαι της ευρύτερης περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η προώθηση και υλοποίηση μεγάλων διεθνών έργων καθιστούν τη χώρα ενεργειακό κόμβο, με δυνατότητα να εξάγει τεχνογνωσία σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και να συνεργαστεί με χώρες της ευρύτερης περιοχής (π.χ. Αίγυπτος, Κατάρ, Λιβύη). Επίσης, η Ελλάδα κατασκευάζει ήδη το δικό της μέρος του μεγάλου αγωγού φυσικού αερίου, που θα μεταφέρει αζερικό φυσικό αέριο από το Αζερμπαϊτζάν, μέσω Τουρκίας και Ελλάδος, και ο οποίος θα καταλήγει με υποθαλάσσια σύνδεση στο Οτράντο της Ιταλίας. Κατά συνέπεια, μεταξύ ελληνικών και αραβικών εταιρειών υφίστανται πολλές δυνατότητες συνεργασιών στον τομέα της διαχείρισης των ενεργειακών θεμάτων, λόγω της αυξημένης εμπειρίας των ελληνικών εταιρειών στον κλάδο αυτό και της έντονης αντίστοιχης ζήτησης από τις χώρες του Κόλπου. Αντίστοιχα ελληνικές επιχειρήσεις επενδύουν στην εξόρυξη, τη μεταφορά ή την εμπορία ενέργειας σε αραβικές χώρες όπως π.χ. τα ΕΛΠΕ στη Λιβύη και την Αίγυπτο.

**2**. Ένας ιδιαίτερα σημαντικός τομέας είναι επίσης η ναυτιλία. Η Ελλάδα, διαθέτει τον μεγαλύτερο εμπορικό στόλο στον κόσμο, ο οποίος παραδοσιακά μεταφέρει πετρέλαιο αλλά και προϊόντα του από τις παραγωγές αραβικές χώρες στις διεθνείς αγορές. Καλώντας σας να εκμεταλλευθείτε την εμπειρία και ευελιξία του ελληνόκτητου εμπορικού στόλου, θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι η ελληνική εφοπλιστική κοινότητα έχει την δύναμη να εξελιχθεί στον μεγαλύτερο πελάτη της εξαγωγικής δραστηριότητας αραβικών χωρών στον συγκεκριμένο τομέα.

**3**. Ο μελετητικός και κατασκευαστικός τομέας αποτελούν επίσης σημαντικούς τομείς με εξαιρετικές προοπτικές αναβάθμισης στο πλαίσιο της διμερούς οικονομικής συνεργασίας. Ήδη σε πολλές αραβικές χώρες αλλά και χώρες του Κόλπου παρατηρείται έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα και ελληνικοί μελετητικοί και κατασκευαστικοί όμιλοι, με εμπειρία σε μεγάλα έργα, λόγω των πρόσφατων Ολυμπιακών Αγώνων της

Αθήνας, έχουν την δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή, μεταφέροντας την ελληνική εμπειρία και τεχνογνωσία.

**4**. Στον τομέα του τουρισμού, ο στόχος μας είναι διττός: Αφενός μεν η προσέλκυση του ενδιαφέροντος Αράβων τουριστών να επισκεφθούν την Ελλάδα, καθότι η χώρα μου, ως τουριστικός προορισμός, συνδυάζει την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, τη φυσική ομορφιά και το ιδανικό κλίμα. Και αφετέρου η προσέλκυση αραβικών επενδυτικών κεφαλαίων για την πραγματοποίηση μεγάλης κλίμακας τουριστικών μονάδων, ενδεχομένως και από κοινού με τους Έλληνες επιχειρηματίες, εκμεταλλευόμενοι το εύκρατο κλίμα, τις ήδη υπάρχουσες υποδομές, τις καλλονές της χώρας αλλά και την πολιτιστικά ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα ενδοχώρα για τουρισμό υψηλές
ποιότητας.

**5**. Η πλούσια αγροτική παράδοση των χωρών μας προσφέρει επίσης σημαντικές δυνατότητες συνεργασίας. Η Ελλάδα διαθέτει φημισμένα αγροτικά προϊόντα υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας. Η μεσογειακή διατροφή, όπως όλοι γνωρίζουμε, έχει καταστεί συνώνυμο της ευζωΐας και της μακροζωΐας Προϊόντα όπως το ελαιόλαδο, η μαστίχα, ο κρόκος, τα κρασιά, τα φρούτα, τα λαχανικά, είναι μοναδικά στο είδος τους και ιδιαιτέρως αρεστά στο διεθνές καταναλωτικό κοινό. Για την προώθηση των επιχειρηματικών σχέσεων των χωρών μας, η Κυβέρνησή μας ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των εμπορικών και επιχειρηματικών κοινοτήτων μας, μέσω ανταλλαγής εμπορικών αποστολών, προώθησης ειδικών εκδηλώσεων σχετικών με τις ελληνοαραβικές εμπορικές σχέσεις, συμμετοχής σε Εμπορικές Εκθέσεις, εξαγωγής τεχνογνωσίας κλπ.

Η νέα λογική της σύγχρονης οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδος βασίζεται στην έννοια της εξωστρέφειας, η οποία υπηρετείται από τη δραστήρια πλέον οικονομικής διπλωματία. Επιδιώκεται η ενίσχυση του εξαγωγικού εμπορίου, η προσέλκυση ξένων επενδύσεων και η ενθάρρυνση της διεθνούς οικονομικής δράσης των Ελλήνων μέσω της ναυτιλίας, του εμπορίου και των επενδύσεων. Αναζητείται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η επίτευξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, η δημιουργία επιχειρηματικών συμμαχιών και η είσοδος σε νέες αναπτυσσόμενες αγορές και τομείς επιχειρηματικής δράσης. Και ο Αραβικός κόσμος αποτελεί ιδανικό χώρο για τις δράσεις αυτές.

Βασικός στόχος της Ελληνικής πολιτικής είναι να προωθήσουμε στη διεθνή επιχειρηματική κοινότητα την εικόνα της χώρας μας ως κέντρου εγκατάστασης των στρατηγείων και των διαχειριστικών ή ερευνητικών κέντρων μεγάλων επιχειρήσεων που προσβλέπουν στην ευρύτερη αγορά της περιοχής μας. Προς την κατεύθυνση αυτή αναπτύσσονται δράσεις είτε περιφερειακές είτε επικεντρωμένες σε συγκεκριμένους επιχειρηματικούς και οικονομικούς κλάδους.

Η **Βιοχάλκο Α.Ε.** είναι ελληνική βαριά βιομηχανία που δραστηριοποιείται στους χώρους του χαλκού, του αλουμινίου, το χαλύβδου και των καλωδίων.

Ο όμιλος ιδρύθηκε το 1937 και αποτελείται από 80 περίπου θυγατρικές. Ο πρόεδρος Νικόλαος Στασινόπουλος είναι ένας από τους πλουσιότερους επιχειρηματίες της Ελλάδας. Το μέγεθος του ομίλου γίνεται εμφανές από το γεγονός ότι συνεισφέρει το 12 τις εκατό των εξαγωγών της χώρας. Ο κύκλος εργασιών του ομίλου για το 2009 κυμάνθηκε στα €2.3 δις, ενώ σημείωσε ζημιές €261.2 εκατ. Εισήχθηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών το 1947 και η μετοχή της περιλαμβάνεται στο δείκτη FTSE/Athex 20, ενώ 7 θυγατρικές του ομίλου είναι κι αυτές εισηγμένες στο ΧΑΑ: οι Σιδενόρ, Ετέμ, Ελβάλ, Ελληνικά Καλώδια, Χαλκόρ, Σίδμα και Σωληνουργία Κορίνθου.

Ο όμιλος Βιοχάλκο έχει σημαντικές επενδύσεις στη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η θυγατρική Σιδενόρ σύναψε το 2008 συμφωνία συνεργασίας με την αμερικάνικη Nucor.[2] Παράλληλα ο όμιλος έχει δηλώσει τις προθέσεις του για επέκταση στη Ρωσία και τη Σερβία.

Ο όμιλος έχει στην κατοχή του μεγάλο αριθμό ακινήτων στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια, σε βαθμό που εικάζεται η δημιουργία χωριστής εταιρίας ανάπτυξης ακινήτων.

Η Viohalco είναι εισηγμένη εταιρεία με έδρα στις Βρυξέλλες, Βέλγιο και είναι η εταιρεία Holding ενός ομίλου εταιρειών, οι οποίες δραστηριοποιούνται στο χώρο της παραγωγής, μεταποίησης και της εμπορίας χάλυβα, χαλκού και αλουμινίου, όπως επίσης και στο τομέα της ανάπτυξης ακίνητης περιουσίας, και απαρτίζουν αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο όμιλο κατεργασίας μετάλλων στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, η Viohalco κατέχει συμμετοχές σε μικρότερες εταιρείες ου δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς όπως στα κεραμικά, είδη υγιεινής και πλακάκια, σε υπηρεσίες εφαρμογής συστημάτων ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού (ERP APPLICATION SERVICES), στην ασφαλιστική πρακτορεία, την πρακτορεία ταξιδιών και τις μηχανολογικές εφαρμογές.

Η Viohalco και οι θυγατρικές της επενδύουν διαρκώς στην έρευνα και την ανάπτυξη της τεχνολογίας, παρακολουθώντας στενά τις τελευταίες εξελίξεις της αγοράς ώστε να είναι υπεύθυνοι συνεργάτες των πιο απαιτητικών πελατών παγκοσμίως.

Οι εταιρείες της Viohalco είναι πολύ δυναμικές εκτός των ελληνικών συνόρων, εξάγουν σε περισσότερες από 90 χώρες, έχουν σημαντικά μερίδια αγοράς ανά τον κόσμο και μια άκρως διαφοροποιημένη πελατεία, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων από τους μεγαλύτερους διεθνείς πελάτες στον τομέα των προϊόντων μεταλλουργείας.

Η εκτεταμένη εμπορική παρουσία της Viohalco και των θυγατρικών της στις Διεθνείς Αγορές προϊόντων μεταλλουργείας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δυναμική βάση παραγωγής τους, η οποία τους επιτρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες των πελατών τους με καινοτόμες λύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας. Στο πλαίσιο αυτό επιθυμώντας να διατηρήσουν και να επεκτείνουν το ειδικό ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, οι εταιρείες υλοποιούν μεγάλα επενδυτικά σχέδια, τα οποία βελτιώνουν τη παραγωγικότητα των μονάδων, επεκτείνουν τη παραγωγική ικανότητα, αναπτύσσουν συνεχώς τον τομέα έρευνας και τεχνολογίας και διευρύνουν το χαρτοφυλάκιο προϊόντων τους.

http://viohalco.com/el/

## 4.8 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ?

Η απόφαση της Τρία Έψιλον πριν από λίγο καιρό να μεταφέρει την παραγωγική δραστηριότητα ενός εργοστασίου της μερικά χιλιόμετρα πιο μακριά -πάντα εντός της Αττικής- και η άστοχη φημολογία που αναπτύχθηκε για πιθανή μετεγκατάσταση της επιχείρησης εκτός Ελλάδας, σε συνδυασμό με τον θόρυβο που δημιουργήθηκε όταν κορυφαίο στέλεχος της Ιντρακόμ δήλωνε πως εξετάζεται και το ενδεχόμενο μεταφοράς των εργοστασίων της επιχείρησης στο εξωτερικό, επαναφέρουν στο προσκήνιο ένα καυτό πρόβλημα για την ελληνική οικονομία. Αυτό της αποβιομηχάνισης και της «εξόδου» των επιχειρήσεων, της μεταφοράς της έδρας και των παραγωγικών δραστηριοτήτων σε άλλες χώρες.

Μπορεί και στις δύο περιπτώσεις που αναφέραμε τα σενάρια περί μετεγκατάστασης εκτός Ελλάδας να διαψεύστηκαν κατηγορηματικά και στην πράξη να αποδείχθηκε πως οι φήμες δεν ευσταθούσαν, το πρόβλημα όμως είναι υπαρκτό. Τα τελευταία χρόνια, αρκετές επιχειρήσεις, κυρίως της Βόρειας Ελλάδας, σπεύδουν να εκμεταλλευτούν το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που υπάρχει σε χώρες της Βαλκανικής καθώς και το χαμηλό εργατικό κόστος, κλείνοντας τα εργοστάσια στην Ελλάδα και ανοίγοντας νέα στις γειτονικές χώρες.

Μόνο στη Βουλγαρία υπολογίζεται πως υπάρχουν σήμερα περισσότερες από 1.200 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, στις οποίες απασχολούνται 40.000 εργαζόμενοι, αριθμός που αντιστοιχεί με το 7% των εγγεγραμμένων ανέργων στη χώρα μας.

Τα τελευταία δέκα χρόνια, 1.200 επιχειρήσεις κλωστοϋφαντουργίας, με 30.000 εργαζόμενους, έκλεισαν τα ελληνικά εργοστάσια και μετέφεραν τις δραστηριότητές τους σε χώρες της Βαλκανικής.

Ταυτόχρονα, οι ελληνικές επιχειρήσεις δημιούργησαν συνολικά 30.000 θέσεις εργασίας στη νότια Βουλγαρία. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών, οι θέσεις εργασίας που χάθηκαν στην κλωστοϋφαντουργία υπολογίζονται σε 45.000.

**Αυτοί που έφυγαν**

Οι πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποβιομηχάνισης τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα είναι αυτές της Schiesser Pallas που απέλυσε 500 εργαζόμενους μεταφέροντας το εργοστάσιό της στη Βουλγαρία, το λουκέτο στο εργοστάσιο Τρικολάν της Φάνκο του ομίλου Λαναρά και η Rilken, η οποία ανακοίνωσε την πρόθεσή της να κλείσει το εργοστάσιό της νοικιάζοντας τον εξοπλισμό και παραχωρώντας τους 100 εργαζόμενους στη Φαμάρ, κίνηση στην οποία είχε προχωρήσει πριν από μερικά χρόνια και η φαρμακοβιομηχανία Μινέρβα.

Η εταιρεία παραγωγής απορρυπαντικών Henkel Hellas και η εταιρεία παραγωγής καλλυντικών L' Oreal Hellas έκλεισαν τα εργοστάσια που είχαν στην Ελλάδα. Πριν από αυτές, η Procter & Gamble είχε πάψει να παράγει στην Ελλάδα τη σειρά απορρυπαντικών προϊόντων με το σήμα Tide, στο πλαίσιο απόφασής της να συγκεντρώσει την παραγωγή απορρυπαντικών στην Ιταλία, διακόπτοντας την παραγωγή τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Επίσης, η Unilever έκλεισε το εργοστάσιο του Skip στο Ρέντη και σήμερα το εισάγει από την Ιταλία.

**Κι εκείνοι που ετοιμάζονται**

Θα περίμενε κανείς πως με την πάροδο των χρόνων οι κυβερνήσεις θα λάμβαναν μέτρα τα οποία θα μείωναν τις πιθανότητες μεγάλες επιχειρήσεις να φεύγουν από τη χώρα μας. Κάτι τέτοιο όμως δεν φαίνεται να συμβαίνει. Είναι χαρακτηριστικό πως έρευνα που πραγματοποίησε ο ΣΕΠΕΕ, με αφορμή τη λήξη της συμφωνίας Κίνας-Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2007, προμηνύει περαιτέρω αποβιομηχάνιση στο χώρο των κλωστοϋφαντουργικών εταιρειών, που φαίνεται να αναζητούν διέξοδο σε χώρες χαμηλού εργατικού κόστους.

Αρνητικές, για το μέλλον του κλάδου, είναι και οι προβλέψεις του ΙΟΒΕ **(Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών).** Σύμφωνα με την έρευνα του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πλεκτικής-Ετοίμου Ενδύματος Ελλάδος (ΣΕΠΕΕ), σχεδόν μία στις δύο κλωστοϋφαντουργικές επιχειρήσεις σκέφτεται να μεταφέρει την παραγωγική της δραστηριότητα στο εξωτερικό, ενώ περαιτέρω συρρίκνωση της εγχώριας κλωστοϋφαντουργίας βλέπει και το ΙΟΒΕ.

Συγκεκριμένα, το 48% των επιχειρήσεων του κλάδου σκέφτεται να μεταφέρει την παραγωγική δραστηριότητα σε χώρες χαμηλού κόστους, προκειμένου να βελτιώσουν την ανταγωνιστική τους θέση, με ό,τι επιπτώσεις θα σημάνει μια τέτοια κίνηση στην εγχώρια απασχόληση και στην εθνική οικονομία. Η έρευνα του ΣΕΠΕΕ δείχνει ακόμη ότι το 64% των επιχειρήσεων εξετάζει τη μείωση του κόστους, το 32% τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων με έμφαση στην εκπαίδευση, στην έρευνα και στις παρεχόμενες υπηρεσίες, κυρίως τον σχεδιασμό, την ποιότητα, τον χρόνο παράδοσης, την εξυπηρέτηση μικρών παραγγελιών και τα επώνυμα προϊόντα.

**Διεθνές φαινόμενο**

Τα στοιχεία που βλέπουν το φως της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια στο εξωτερικό καταδεικνύουν με τον πλέον χαρακτηριστικό τρόπο πως η μετανάστευση επιχειρήσεων προς φορολογικούς παραδείσους δεν είναι ελληνικό προνόμιο. Το φθηνό εργατικό κόστος και η χαμηλή φορολογία έχουν αποτελέσει πόλο έλξης για μεγάλες επιχειρήσεις της γηραιάς ηπείρου. Σύμφωνα με έρευνα της Mercer Human Resources, το συνολικό εργατικό κόστος στις νέες χώρες μέλη της Ε.Ε. διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στο 25% των επιπέδων που παρατηρούνται στα παλαιότερα μέλη. Συγκεκριμένα, το ετήσιο εργατικό κόστος ξεπερνά τις 50.000 ευρώ στη Γερμανία, στο Βέλγιο και στη Σουηδία, τις 45.000 ευρώ στη Γαλλία και στη Βρετανία και τις 27.000 ευρώ στην Ελλάδα. Αντίθετα, ανέρχεται μόλις στα 4.700 ευρώ στη Λευκορωσία, στα 5.500 ευρώ στη Λιθουανία, στα 8.200 ευρώ στην Πολωνία και στα 9.500 ευρώ στην Τσεχία.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του βρετανικού ομίλου συμβούλων ανάπτυξης ακινήτων Cushman & Wakefield, το 25% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων εξετάζει το ενδεχόμενο μετεγκατάστασης. Το 25% των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν ενδεχόμενο μετεγκατάστασης επιθυμούν να μετεγκατασταθούν σε άλλες χώρες της δυτικής Ευρώπης (από 24% το 2004), το 23% στην Ινδία (από 22%), το 10% στη Λατινική Αμερική (από 3%) και το 3% στη Νότια Αφρική (ίδιο ποσοστό με το 2004). Οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων που σχεδιάζουν μετεγκατάσταση αφορούν κυρίως παραγωγή, διανομή, διοίκηση και κέντρα τηλεφωνικής εξυπηρέτησης.

Στην έρευνα συμμετείχαν κορυφαία στελέχη από 501 μεγάλες επιχειρήσεις, τα οποία επιλέγουν ως ιδανικές πόλεις για τη φιλοξενία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη κατά σειρά προτίμησης το Λονδίνο, το Παρίσι, τη Φρανκφούρτη τις Βρυξέλλες, τη Βαρκελώνη, το Άμστερνταμ και τη Μαδρίτη.

Μόνο στη Βουλγαρία υπολογίζεται πως υπάρχουν σήμερα περισσότερες από 1.200 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, στις οποίες απασχολούνται 40.000 εργαζόμενοι, αριθμός που αντιστοιχεί με το 7% των εγγεγραμμένων ανέργων στη χώρα μας

**Γιατί αποχωρούν οι επιχειρήσεις**

Το ασαφές φορολογικό καθεστώς για τις επιχειρήσεις, αλλά και η υψηλή φορολογία που αντιμετωπίζουν σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αποτελεί τη βασικότερη αιτία που μεγάλες βιομηχανικές εταιρείες επιλέγουν το δρόμο της αποχώρησης. Πέρα από τους υψηλούς φορολογικούς συντελεστές, συχνά-πυκνά οι επιχειρήσεις καλούνται αιφνιδίως από το Δημόσιο να καταβάλλουν έκτακτα ποσά, όπως για παράδειγμα για να περαιώσουν εκκρεμείς φορολογικά υποθέσεις.

Εκτός των φορολογικών, μεγάλο αγκάθι αποτελεί η γραφειοκρατία αλλά και ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί ο δημόσιος τομέας απέναντι στις βιομηχανίες. Παράλληλα, προβληματισμός υπάρχει και για το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την έναρξη δραστηριότητας αλλά και το κλείσιμο μιας επιχείρησης

www.economia.gr/show_article.asp?nid=429

# ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ


1) http://athens.cafebabel.com/el/post/2010/11/11
2) http://elnews.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1667:2010-11-10-14-16-31&catid=43:getgreeceback&Itemid=64
3) http://elnews.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1667:2010-11-10-14-16-31&catid=43:getgreeceback&Itemid=64
4) www.anoiktoforum.gr
5) ΠΗΓΗ: http://www.cysec.gov.cy , www.ependyseis.gr http://www.epic.gr/UserFiles/080209.pdf, www.greekshares.com
6) http://omogeneia.ana-mpa.gr/specials/africa/part_b/investments.htm
7) www.economia.gr/show_article.asp?nid=429
8) http://viohalco.com/el/viohalco/our-company
9) http://learningsupport.elke.uoa.gr/tee_episkepsis/appdata/documents/goodys%20%CE%B1.%CE%B5..doc
10) www.anoiktoforum.gr
11) www.espa.gr
12) http://ec.europa.eu/index_en.htm
13) www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/pr/576/576974/576974el.pdf
14) http://www.voreini.gr
15) http://www.petrosdoukas.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=65:2011-02-08-12-47-36&catid=36:2011-02-07-12-26-25&Itemid=75
16) http://www.hrima.gr/article.asp?view=1125&ref=1114
17) ΕΤΒΑ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ Α.Ε.) ΕΓΧΕΙΡΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.
ΣΥΓΓΡ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Εκδόσεις: ΠΑΠΑΖΗΣΗ
18) http://www.fortunegreece.com/article/ellines-epichirimaties-ependioun-85-dis-evro-stin-tourkia/

# ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις επενδύουν στο εξωτερικό για διάφορους λόγους κάποιοι απ' αυτούς είναι:1.Να αποφέρουν στην επιχείρηση τους ακόμα περισσότερα κέρδη, 2.Να μειώσουν το κόστος παραγωγής τους χρησιμοποιώντας φθηνότερο εργατικό δυναμικό, 3.Για τη διαφήμισή τους, 4.Η χαμηλή φορολογική επιβάρυνση ή ακόμα και να διατηρήσουν τα λιγοστά κέρδη τους, 5.Επίσης η γεωγραφική θέση των χωρών, 6.Το υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας του εργατικού δυναμικού. Επίσης οι ελληνικές επενδύσεις που γίνονται στα Βαλκάνια οφείλονται στον κορεσμό και την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά. Μπορεί βέβαια το σχήμα αυτό των ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό να μην έχει θετικές συνέπειες, γι' αυτό θα πρέπει οι επιχειρήσεις να προβούν στην πληρέστερη ασφαλιστική τους κάλυψη σε όλα τα επίπεδα.

Ο κεντρικός πάντως στόχος, δεν παύει να είναι η επανεκκίνηση της ανάπτυξης στη δική μας χώρα, με νέες δυνατότητες και ευκαιρίες. Ωστόσο, λείπουν τα γενναία μέτρα άμεσης απόδοσης, άμεσης τόνωσης της αγοράς που ασφυκτιά από την έλλειψη ρευστότητας, τη συρρίκνωση των εισοδημάτων και των πωλήσεων. Βέβαια, το πρόβλημα περιπλέκεται από το γεγονός ότι και οι εγχώριες τράπεζες ασφυκτιούν, ακολουθώντας υποχρεωτικά τη «μοίρα» του ελληνικού δημοσίου. Στο πλαίσιο αυτό, είναι θετικό το γεγονός ότι ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά εν μέσω κρίσης, χρηματοδοτικό πρόγραμμα χορήγησης δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αξιοποιώντας κεφάλαια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων αλλά και ελληνικών τραπεζών.

Συγκεκριμένα, δάνεια ως και 100.000 ευρώ θα χορηγούνται σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, νεοϊδρυόμενες ή εν λειτουργία έως τρία χρόνια, με επιτόκιο που ξεκινά λίγο κάτω από το 3%. Αλλά και άλλα προγράμματα που τρέχουν, όπως το digi-retail, το πρόγραμμα για την εξωστρέφεια κα, ενδέχεται να τονώσουν κάπως το επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Άλλωστε, η πλήρης αξιοποίηση του ΕΣΠΑ είναι βασικός μοχλός για την επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Εδώ επισημαίνεται κάτι σημαντικό: Η ελληνική κυβέρνηση, έχει δώσει υπερβολικό βάρος στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, χωρίς όμως να ενθαρρύνει τον ίδιο τον Έλληνα να επενδύσει και δη προς την σωστή κατεύθυνση. Φαίνεται πάντως, ότι τώρα, κάποιοι εντός κυβέρνησης αρχίζουν πλέον να αντιλαμβάνονται ότι το κλειδί της επανεκκίνησης το κρατάνε οι Έλληνες και όχι οι ξένοι. Οι Έλληνες ,που καίγονται για την επιβίωση και για το μέλλον των παιδιών τους είναι αυτοί που θα ξοδέψουν να πάει η οικονομία μπροστά, είναι αυτοί που πρέπει να παράγουν κάτι για να πουλήσουν το εξωτερικό είναι αυτοί που πρέπει να ανακυκλώσουν ακόμα και τα μαύρα χρήματά τους σε αυτήν την οικονομία.

# ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Περισσότερες από 1.500 ΑΕ και ΕΠΕ μεταποίησης και υπηρεσιών έχουν ήδη μετεγκατασταθεί σε γειτονικές μας χώρες. Πλέον οι επιχειρηματίες από πολίτες του τόπου μας σκέφτονται να γίνουν πολίτες του κάθε τόπου, ιδίως εκεί που προωθείται με ομαλό τρόπο η οικονομική δραστηριότητα, αναζητώντας την πρόοδο και την ανάπτυξη της επιχείρησής τους και όχι τον μαρασμό της. Σύμφωνα με την ΕΣΕΕ όσοι κάνουν το μεγάλο βήμα στο εξωτερικό αναζητούν καλύτερο οικονομικό κλίμα, οικονομική και πολιτική σταθερότητα, επενδυτικό και φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον, απλό και σταθερό φορολογικό πλαίσιο, χαμηλότερο εργατικό κόστος, ευκολότερη πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση και λιγότερες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Η μετεγκατάσταση των ελληνικών επιχειρήσεων ήδη προκαλεί τεράστιο πρόβλημα στην ελληνική αγορά αφού οι επιχειρηματίες όχι μόνο θα στερήσουν από έσοδα την οικονομία μας αλλά δεν πρόκειται να επαναπατρίσουν τα κέρδη τους, αφού για την επιστροφή κεφαλαίων θα πρέπει να πληρώσουν επιπλέον φόρο 5%. Χρειάζονται ισχυρά κίνητρα παραμονής των επιχειρήσεων στη χώρα μας, ώστε να αποτραπεί η φυγή και η μετεγκατάστασή τους με την υιοθέτηση μιας γρήγορης υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων για τις ελληνικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να επενδύσουν στη χώρα μας, επιδεικνύοντας για μια ακόμα φορά «επιχειρηματικό πατριωτισμό».

Αναφερόμενοι στη γενικότερη κατάσταση η ΕΣΕΕ τονίζει πως από την αρχή του χρόνου του 2010 μέχρι και σήμερα μετράμε 82.500 λιγότερους εργαζόμενους, 45.000 λιγότερους εργοδότες, ενώ 15.000 απασχολούμενοι έχασαν τη δεύτερη δουλειά τους, οι υποαπασχολούμενοι μαζί με τους ανέργους έφτασαν τους 1.300.000, οι συμβάσεις χρόνου τις 344.000 αυξημένες κατά 4.000 από την περυσινή χρονιά. 25.000 προστέθηκαν στους μακροχρόνια ανέργους που έφτασαν τους 80.000, ενώ οι άνεργοι άνω του ενός έτους ξεπέρασαν τους 277.000. Πάνω δε από 200.000 νοικοκυριά, ποσοστό 10%, δεν έχουν εισόδημα από εργασία, καθώς κανένα από τα μέλη τους δεν εργάζεται.

Η κρίση που υπάρχει στην ελληνική οικονομία δεν ωφελεί τις ελληνικές επενδύσεις. Χρειάζεται να δούμε την οικονομία να βγαίνει από την ύφεση και κυρίως να αποκατασταθεί το επενδυτικό κλίμα, ούτως ώστε η Ελλάδα να γίνει ελκυστική για επενδύσεις.